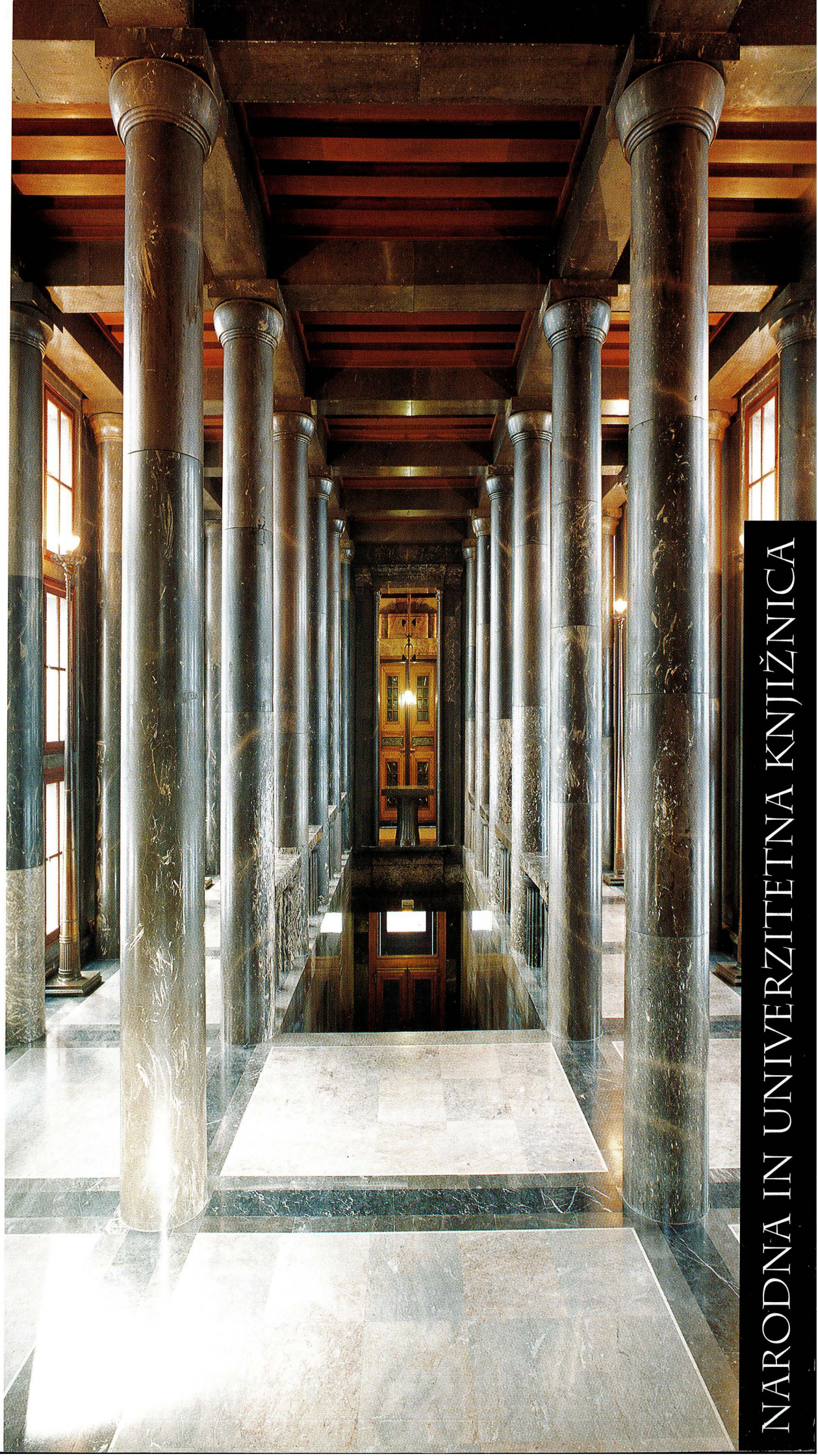

LJUBLJANA

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

1/2

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

januar - februar 2001

1774

500103023

Knjižničarske novice 11(2001)1-2
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (061) 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*

Odgovorna urednica: *Vilenska Jakac-Bizjak*
Glavna urednica: *Jelka Kastelic*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*

Naklada: 660 izvodov. Letna naročnina; naročila in odpovedi pošiljajte pisno na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH
DRUŠTEV SLOVENIJE
TEMA POSVETOVANJA
2001
"DIGITALNA KNJIŽNICA"

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije razpisuje temo posvetovanja v letu 2001. Na zadnji seji predsedstva Zveze smo se dogovorili, da bo okvirna tema našega posvetovanja **DIGITALNA KNJIŽNICA**, znotraj te osrednje teme pa bi radi z različnih vidikov osvetlili dogajanje v sodobni informacijski družbi, katere del smo. Ker je doba globalizacije tudi doba sodelovanja in iskanja skupnih točk, iskanje tistega, kar nas združuje, vabimo k sodelovanju vse strokovnjake, ki bi lahko s svojim prispevkom obogatili in razširili naše znanje s tega področja. Naš namen je, da bi osrednjo temo predstavili z različnih vidikov, ne samo s knjižničarskega, zato vabimo k sodelovanju tudi arhiviste, sociologe, pravnike, informacijske specialiste, ekonomiste in druge, da bi lahko to tematiko predstavili res celovito.

S tehnološkega vidika bi radi opozorili na probleme v zvezi z arhiviranjem sodobnih nosilcev zapisov, pa tudi tehnologije za reproduciranje, saj hiter razvoj na področju informacijske tehnologije prehitava zavest o potrebi po njenem hranjenju in vzdrževanju v stanju operativnosti. Danes verjetno že malo ljudi ve, kateri je bil prvi uporaben slovenski program, ki smo ga uporabljali tudi v naših knjižnicah, nastalo je kar nekaj zanimivih primerov programske opreme, ki jo

nekatero knjižnice in celo posamezniki še danes morda hranijo, zelo težko pa bi našli strojno opremo, s katero bi jo lahko reproducirali. Ohranjanje in obnavljanje zapisov na sodobnih nosilcih, pogoji za hranjenje, problemi, ki jih prinašajo konverzije in nove verzije – vsa ta in še mnoga druga vprašanja se pojavljajo v tej zvezi.

Naslednji, etični vidik, s katerega želimo pogledati na trenutne razmere, je povezan z vprašanjem, v kolikšni meri vse te nove tehnologije in oprema zaradi svoje cene in stalnega tekmovanja z novimi verzijami vsem ljudem, ki si ne morejo privoščiti stalnega dodatnega izobraževanja in jim finančna sredstva ne dopuščajo ustreznih investicij v opremo in komunikacije pravzaprav že omejujejo dostop do informacij in kako se bo to nadaljevalo v prihodnosti. Ali bomo nekega dne ostali zadaj in nam nikoli več ne bo uspelo uloviti tistih, ki so nam ušli naprej? Kje je tukaj demokracija in vse pravice, ki jih ima človek? Ali to pomeni novo delitev sveta na informacijsko bogate in informacijsko revne, kar pravzaprav pomeni na resnično bogate in resnično revne. Ali dovolj poznamo vlogo šolskih in drugih knjižnic v procesu informacijskega opismenjevanja?

Vprašali se bomo tudi, kakšna je, s sociološkega vidika, vloga knjižnice v pogojih sodobne informacijske družbe. Koliko so se spremenile naloge knjižničarjev in knjižnic, kako se to odraža v spremenjeni ponudbi knjižnic? Ali prihaja do novih oblik sodelovanja, ali je potreben nov koncept knjižničnega informacijskega sistema? Danes se med ponudniki informacijskih storitev za svoje odjemalce borita tako javni kot tudi privatni sektor. Kakšna je razlika med obema, tako v kvaliteti storitev, obsegu ponudbe, vrsti uporabnikov?

Še posebej pa nas zanima položaj uporabnikov v sodobni digitalni knjižnici. Kaj knjižnica pričakuje od njih in kaj oni pričakujejo od take knjižnice? Na kakšen način bodo komunicirali s knjižnico in na kakšen način bodo dostopali do storitev knjižnice? Kdo sploh bodo uporabniki digitalne knjižnice?

Tema je torej dovolj široka in aktualna, zato vas vabimo, da se nam pridružite. Predlog svojega prispevka (naslov prispevka ter izvleček s približno 200 besedami) nam na obrazcu objavljenem v prilogi najkasneje do **1. marca 2001** pošljite na naslov: *ZBDS, Organizacijski odbor posvetovanja, Turjaška 1, 1000 Ljubljana*. Želimo vam veliko ustvarjalnih idej pri pisanju.

Stanislav Bahor,
Predsednik ZBDS

OBVESTILO

Zavod za odprto družbo Slovenija je konec decembra 2000 dokončno zaprl svoja vrata, vendar bo njegov Knjižnični program v letošnjem letu nadaljeval z delom pod okriljem ZBDS.

Z namenom, da bi slovenske knjižnice vsaj še nekaj časa lahko sodelovale pri uresničevanju smelih projektov, ki pomenijo zlasti boljšo knjižnično ponudbo in seveda bolj zadovoljne zaposlene, je ZBDS prijazno sprejel ta Sorosev program. Po novem se bo tako program imenoval **Sorosev informacijsko-knjižnični program pri ZBDS**, njegova koordinatorica pa bo še naprej Karmen Štular Sotošek iz Narodne in univerzitetne knjižnice.

ZBDS bo hkrati idejno in strokovno sodeloval pri uresničevanju dejavnosti, ki jih bodo

ponujali in finančno podpirali: Network Library Program, Center for Electronic Publishing in Internet Program. Ti programi imajo svoj sedež v Budimpešti, v okviru Open Society Institute (<http://www.osi.hu>).

V sodelovanju z njimi bomo v letu 2001 zaključili z obsežnim projektom EIFL-Direct in ga nadgradili s podobnimi mednarodnimi projekti. Hkrati bomo še naprej promovirali natečaje za sofinanciranje projektov posameznih knjižnic na temo širitev njihovih storitev in natečaje za udeležbo knjižničarjev na mednarodnih konferencah in delavnicah.

O vseh dejavnostih vas bomo sproti obveščali v Knjižničarskih novicah, po elektronski pošti in seveda na spletnih straneh ZBDS (<http://www.zbds-zveza.si>), ter povsod tam, kjer bo ZBDS sodeloval.

Želimo vam uspešno in prijetno leto.

SOROŠEV INFORMACIJSKO- KNJIŽNIČNI PROGRAM

*Slovenske knjižnice postale
članice eIFL Directa*

Po napornih, a uspešno sklenjenih pogajanjih, so slovenske knjižnice sredi februarja uradno postale članice konzorcija eIFL Direct in lahko uporabljajo vse baze informacijskega servisa EBSCOhost.

Tako se Slovenija pridružuje 39-im državam, ki sodelujejo v eIFL Directu z namenom omogočiti dostop do globalnih informacij slehernemu prebivalcu.

Glavnino naročnine za leto 2001 je prispevalo Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport. Za preostali del

naročnine smo zaprosili Ministrstvo za kulturo, ki pa še ni pravnomočni partner. Vzrok je še ne povsem dokončan proces sprejemanja letošnjega proračuna. Kljub temu nam je založnik že odobril dostop za vse slovenske knjižnice.

Dostop do servisa EBSCOhost

Servis najdete na spletni strani <http://search.global.epnet.com>, kjer s pomočjo identifikacijske besede *eiff* in gesla *slovenia* opravite registracijo, ki bo uporabnikom vaše knjižnice omogočala kvaliteten dostop s kateregakoli računalniškega delovnega mesta v knjižnici.

Uporaba servisa EBSCOhost

Servis uporabljajo člani knjižnic. Omejitve v uporabi ni, servis lahko namreč hkrati uporablja neskončno število uporabnikov. Prav tako je neomejeno tiskanje in shranjevanje besedil. EBSCO beleži mesečno uporabo baz za vsako registrirano knjižnico posebej.

Vsebina servisa EBSCOhost

Servis nudi elektronski dostop do približno 3.500 periodičnih naslovov, s polnimi besedili člankov, s področja poslovnih ved, humanistike, družboslovja in ostalih akademskih disciplin kot tudi polna besedila popularnih revij in najpomembnejših tujih časnikov. Servis prinaša dnevno sveže poslovne informacije iz celega sveta ter poleg obsežne zbirke medicinskih znanstvenih člankov tudi zdravstveno-referenčne informacije, ki so namenjene najširši javnosti.

Tečaj uporabe servisa EBSCOhost

Načrtujemo več tečajev v Ljubljani (NUK) in Mariboru (IZUM). O posameznih terminih tečajev vas bomo obveščali po elektronski pošti. Na tečaju boste prejeli promocijsko gradivo in izvedeli vse o registraciji.

Karmen Štular Sotošek
Sorošev informacijsko-knjižnični
program pri ZBDS

SREČANJE ČLANOV DRUŠTVA BIBLIOTEKARJEV CELJE V SLOVENSКИH KONJICAH

Nekje sredi jeseni, že davnega leta 2000, smo bili člani DBC povabljeni v Slovenske Konjice. Pa ne brez razloga! Že tradicionalno vsakoletno regijsko srečanje knjižničarjev se tokrat odvijalo v organizaciji knjižničark iz konjiške knjižnice, ki deluje kot enota Zavoda za kulturo Slovenske Konjice. Moram priznati, da smo bili nad povabilom prijetno presenečeni, saj prav konjiških knjižničarjev doslej nismo dostikrat srečavali pri dejavnostih DBC. Njihovo odsotnost so opravičevale težave, s katerimi so se knjižničarji na žalost srečevali v času, ko so delovali še v okviru Ljudske univerze. Problemi, s katerimi se srečujejo skoraj vse knjižnice, so še vedno prisotni, vendar pa ima knjižnica sedaj svoj status. Po besedah vodje enote Branke Janžič, ki nas je sprejela v avli Zavoda za kulturo, je knjižnica danes sicer nesamostojna, je pa polnopravna članica sistema COBISS. Zasluge za izboljšanje pogojev ima s svojimi organizacijskimi sposobnostmi in razumevanjem za razvoj dejavnosti tudi direktorica Zavoda za kulturo Renata Klančnik, ki je v imenu Zavoda za kulturo pozdravila okrog 50 knjižničarjev iz vse celjske regije.

Knjižnica Slovenske Konjice deluje na približno 320 m² površine. Poleg matičnega oddelka pokrivajo tudi oddelke v Ločah pri Poljčanah, Vitanju in Zrečah. Skupen fond šteje okrog 35.000 enot. V preteklem letu beležijo obisk okrog 28.000 uporabnikov, ki so si izposodili približno 125.000 enot. V kratkem času bodo v matičnem oddelku v Slovenskih Konjicah pridobili prostor za čitalnico, kar bo vsekakor povečalo kvali

teto poslovanja. Gostujoči knjižničarji smo si najprej ogledali knjižnične prostore, nato pa smo si pod vodstvom lokalnega vodiča ogledali še nekatere znamenitosti mesta, ki je bilo že petič nagrajeno z zvezdico kot najlepše tranzitno mesto v Sloveniji. Ogledali smo si cerkev sv. Jurija, dvorec Trebnik z zeliščnim vrtom, vinotoč Zlati griček in muzej Zrno. Namen srečanja pa je bil izpolnjen šele, ko smo ob teh ogledih prijateljsko izmenjali izkušnje in težave v zvezi tekočim delom knjižničarjev vse od Rogatca do Zgornje Savinjske doline, ter od Konjic do Radeč, torej povsod, kamor seže DBC z najoddaljenejšimi izposojevališči. Klepet knjižničark s polno mero idealizma in delovne vneme, pa brez zamere nasprotnemu spolu, šele da srečanju "tisto", kar se običajno bere med vrsticami. Naslednji dan v službi govorimo samo o tem, kako je "to" tu, kako je "to" tam, kasneje pa najbolj pozitivne stvari dobijo še oprijemljivo obliko.

Prijeten vtis ob obisku v Slovenskih Konjicah je ob zaključku dopolnil še predsednik DBC Srečko Maček, ki nas je razveselil z novico, da smo dosegli "magično" število 150 članov.

Naj bo ta pozen zapis v zahvalo konjiškimi knjižničarkam in spomin na srečanje nekega društva, ki je s svojimi zvestimi člani že čisto blizu praznovanja 25. obletnice delovanja. Spomladi v Celju!

Slavica Hrastnik,
DB Celje

PROJEKTI

INFORMACIJSKA PISMENOST - MOJA POT V EVROPO

Skupno projekt NUK, KOŽ in CSS

Iskanje podatkov in informacij je postalo obsesija in vsakdan današnjega časa, nuja, brez katere ni uspeha in napredka. Kdor zaostaja z informacijami, zaostaja v vsem in ni mu pomoči. Zaostal bo tudi za poslednjimi in potonil v pozabo. Tako informacijska družba požira svoje otroke, pa tudi tiste, ki so jo sami pomagali ustvariti. Vendar le tiste, ki so spregledali, da gre čas naprej, da pomeni "biti informiran", biti med preživelimi in uspešnimi. Kdor ima informacije, ima tudi oblast.

Družbena in gospodarska dogajanja v svetu, še toliko bolj prizadevanja Slovenije za enakopravno vključevanje v združeno Evropo, so zaostрила stanje tudi na tem področju. Najrazličnejša vprašanja o sami biti Evropske unije, njenem nastanku, razvojnih in političnih trendih, pogojih sodelovanja ali celo priključitve, potrebujejo hitre, jasne, natančne in najnovejše podatke, če hoče Slovenija postati cenjena partnerka ali celo članica. Odgovori so včasih na dlani, vse prepogosto pa skriti v nepregledni poplavi priročnikov, poročil in planov, katalogov, podatkovnih zbirk in spletnih strani na internetu. Prav zato postaja ustrezna pregledna organizacija znanja in informacijskih virov ena od najpomembnejših nalog sodobne družbe.

Tem prizadevanjem v Sloveniji se pridružuje tudi projekt "*Informacijska pismenost - moja pot v Evropo*", ki ga je v letu 2000 izvedla Narodna in univerzitetna knjižnica v sodelovanju

s Knjižnico Otona Župančiča in Centrom slepih in slabovidnih v Škofji Loki, sofinanciral pa ga je Urad vlade za informiranje v okviru javnega razpisa UVI za sofinanciranje informativno-komunikacijskih in izobraževalnih dejavnosti nevladnih neprofitnih organizacij v zvezi z obveščanjem javnosti o EU in slovenskim vključevanjem v EU.

Eden pomembnejših rezultatov projekta je publikacija Tatjane Šporar *Koliko poznam Evropsko unijo - Izbrani viri*, ki jo je pripravila v Informativnem in referalnem centru Narodne in univerzitetne knjižnice za najširši krog uporabnikov, naj bodo to študentje, visokošolski pedagoški in znanstveni delavci, raziskovalci in druga zainteresirana javnost. Publikacija se je osredotočila predvsem na vire Evropske unije in tiste o njej, vendar se pri tem ni ozko omejila le na to področje, saj pogosto navaja tudi mejna področja, ki utegnejo zanimati in koristiti tistim, ki se ukvarjajo z "evropsko problematiko". Avtorica je glede na aktualnost, ažurnost in prevlado elektronskih virov na tem področju dala tem virom prednost, vendar s tem ni zanemarila tradicionalnih tiskanih virov, ki jih v publikaciji navedene institucije še vedno v velikem številu nudijo v uporabo. Gre torej za dokaj obsežno opisno bibliografijo, urejeno po tematskih sklopih, ki pogosto zrcalijo tematsko ureditev predstavljenih virov. Žal doživlja priročnik žalostno usodo podobnih del danes - pričakovati je bilo, da bo ob izidu že "zastarel", ponekod netočen in pomanjkljiv. Temu se danes ob izredni dinamiki dogajanj, pojavljanju novih virov, predvsem na svetovnem spletu, njihovem spreminjanju, dopolnjevanju in včasih tudi ukinjanju, ne moremo izogniti. Bralce lahko le opozorimo, da je v priročniku prikazan posnetek stanja

ob izidu, to je oktobra leta 2000. Ker želimo spremljati v priročniku obravnavano problematiko tudi naprej, bo v kratkem izšla na spletu tudi elektronska verzija priročnika, ki jo bomo skušali mesečno ažurirati. V vsebinsko strukturirani obliki pregledno navaja okrog 260 elektronskih naslovov z informativno predstavitvijo vsakega vira. Publikacija je izšla v nakladi 350 izvodov.

Eden od izrazitih ciljev projekta "Informacijska pismenost - moja pot v Evropo", v okviru katerega je priročnik nastal, je tudi omogočanje splošne dostopnosti do informacij vsem brez razlik, zato je nastala ob knjižni izdaji tudi elektronska, slepim in slabovidnim prilagojena izdaja na optičnem disku. Ob tem gre iskrena zahvala Centru slepih in slabovidnih v Škofji Loki, ki je izvedel prilagoditev tiskanega priročnika v tako obliko.

Ob izidu obeh izdaj priročnika se lahko pohvalimo še z enim uspehom: kljub vsem finančnim pritiskom nam je uspelo pripraviti obe, tiskano in elektronsko publikacijo tako, da sta za uporabnike brezplačni.

Projekt je potekal v treh fazah:

Prva faza

Priprava tiskane publikacije *Koliko poznam Evropsko unijo - izbrani viri* in predstavitev informacijskih virov EU in o EU v obliki predavanja in demonstracijskih prikazov študentom 3. letnika Ekonomske fakultete

Druga faza

Izvedba predavanja in delavnic v Knjižnici Otona Župančiča v dveh delih:

- za osnovnošolce v Pionirski knjižnici na temo *okolje*
- za dijake in študente v Mestni knjižnici na temo *izobraževanje in zaposlovanje*

Za osnovnošolsko mladino so potekale dejavnosti na osnovni šoli Tone Čufar v Ljubljani. Okrog 20 učencev višjih razredov osnovne šole, članov ekološkega krožka in krožka gibanja za zdravo življenje, se je razdelilo v tri skupine, ki so v obliki raziskovalne naloge obravnavale tri samostojne, vendar povezane sklope v okviru temetike "Vpliv računalniške tehnologije na okolje". Uvodno predavanje o problematiki odpadkov in ravnanja z njimi sta pripravila Maja Gunstek in Jernej Fefer iz Komunalnega podjetja Vrhnika, sledilo je delo v skupinah:

- priprava, izvedba in analiza anket: kako so dijaki doma opremljeni z računalniško opremo, za kaj in kako to opremo uporabljajo, vpliv te opreme na zdravo življenje, kaj in kam z računalniško opremo, ko odsluži
- iz česa je narejena računalniška oprema in kako ti materiali vplivajo na okolje
- reklamno gradivo in uporabniška dokumentacija ob nakupu računalniške opreme - ali vsebuje podatke o škodljivosti in navodila za ravnanje z odsluženo opremo, recikliranje

Vse skupine so pri delu uporabljale vire na internetu, učenci so obiskali Center Evropa, kjer so se ob predavanju pogovarjali o Evropski uniji. Skupine so usmerjali knjižničarji (Lili Ozim in Vojko Zadavec) ter učiteljice O.Š. Tone Čufar. Učenci so pripravili zaključna poročila s priporočili, najboljši skupini sta dobili knjižne nagrade.

V Središču za mlade Knjižnice Otona Župančiča, enota Mestna knjižnica, je bilo predavanje "Ali poznate možnosti izobraževanja v Evropski uniji?", ki sta ga pripravili in izvedli gospe Majda Širok in Neža Pajnič iz Službe za programe EU Agencije za poklicno izobraževanje v Ljubljani. Predavanje je nadgradila

praktična predstavitev virov na internetu, ki jo je izvedla gospa Tatjana Šporar iz Narodne in univerzitetne knjižnice. Prisotni so bili tudi predstavniki Urada za mladino in novinar Radiotrevizije Slovenija.

Tretja faza

Publikacijo *Koliko poznam Evropsko unijo - izbrani viri* smo v elektronski obliki in ob sodelovanju Centra slepih in slabovidnih v Škofji Loki (Aleš Vilfan in Ivan Mlačnik) prilagodili slepim. Publikacija na CD-R je izšla v 60 izvodih, njena promocija pa je bila 12. decembra v Centru slepih in slabovidnih skupaj s predajo donatorskih sredstev zavarovalnice Generali SKB, s katerimi je bila nabavljena posebna računalniška oprema za slepe. Prisotni so bili tudi predstavniki občine Škofja Loka, inštituta za rehabilitacijo invalidov in novinarja Dela ter RTV.

Vsebinski poudarki projekta so bili v posameznih fazah vsakič prilagojeni ciljni publikli:

- informacijski viri EU in o EU s poudarkom na vključevanju v Evropo - za študente Ekonomske fakultete
- kaj lahko sam naredim za okolje - za osnovnošolce
- izobraževanje in zaposlovanje - za srednješolce in študente
- uporaba informacijskih virov ter izobraževanje in zaposlovanje slepih in slabovidnih - za slepe in slabovidne

Poleg zgoraj navedene vsebine so poudarjeni predvsem problemi identifikacije ustreznih informacijskih virov in njihove učinkovite uporabe učencev, dijakov in študentov ob povsem enakopravnem vključevanju slepih.

Originalna in zato tudi toliko bolj pomembna rešitev je predvsem

pretvorba tako bogate in specifične vsebine v slepim in slabovidnim prilagojeno obliko, ki odpravlja neenak položaj tistih, ki zaradi vidnih okvar pogosto do informacij ne pridejo.

Učenci so ugotovili, da ima velik odstotek med njimi računalniško opremo tudi doma (6. razredi do 70-80%, 8. razredi skoraj 100%), da pa se premalo zavedamo vpliva te opreme na okolje in ne poznamo optimalnih postopkov rokovanja z njo, bodisi pri delu, še manj pa ob odmetavanju odslužene opreme.

Ivan Kanič,
NUK

INFORMACIJSKA PISMENOST – MOJA POT V EVROPO

Kar zgovoren naslov za projekt, za katerega je prišla pobuda z NUK in Urada vlade RS za informiranje, ki je razpisal sofinanciranje informativno-komunikacijskih in izobraževalnih dejavnosti nevladnih, neprofitnih organizacij v zvezi z obveščanjem javnosti o EU in slovenskim vključevanjem v EU.

V Pionirski knjižnici smo tako projekt usmerili v smotrno uporabo računalniških spretnosti in znanj ter tematiko povezali s spoznavanjem tegob, ki jih človeku in okolju povzročijo odsluženi računalniki. Zato smo k sodelovanju povabili tudi "ljudi iz prakse", to je gosta s Komunalnega podjetja Vrhnika, ki sta veselijem pojasnila kam gredo odpadki. Hkrati pa smo menili, da bi bilo prav, da otroci dobijo popotnico o EU, saj je bila v projektu večkrat omenjena kot dobrotnica, ki prispeva denar in tako smo organizirali obisk

v Center Evropa, ki je, na otrokom razumljiv način, približal zgodovino in ideje o EU.

V Pionirski knjižnici je primeren vprašalnik za osnovnošolce pripravil Vojko Zadavec. Odgovore na več sklopov vprašanj, po katerih bi bilo razvidno kakšna je povprečna opremljenost z računalniki, kako otroci in odrasli poznajo zgradbo in komponente računalnika, še posebej, če so te zdravju škodljive ter kako jih lahko varno odstranimo, ko odslužijo svojemu namenu, so učenci iskali s pomočjo ankete, iskanjem informacij po internetu, v knjižnicah, v knjigah, pa tudi pri uvoznikih računalnikov in prodajalcih ter v pogovoru s starši, učitelji, knjižničarji in sošolci.

Delo je potekalo v štirih raziskovalnih skupinah, v vsaki je bilo po pet učencev, ki so na koncu, na zaključni prireditvi 12. 12. 2000, v Pionirski knjižnici, z veseljem poročali o izsledkih svojega raziskovanja ter strnili odgovore v pisni obliki.

Razvidno je bilo, da so učenci z veseljem sodelovali in da so v sorazmerno kratkem času, projekt je stekel 4. 12. in bil pod streho do 12. 12. 2000, pridobili kar precej dobrohotnih namigov o iskanju informacij in o tem, kako jih v vsakdanjem življenju uporabiti sebi v prid. Na primer: eden od učencev je povedal, da je doslej kar cel dan užival ob igrinah za računalnikom, zdaj pa je izvedel, da pri tej zabavi trpijo oči, telo pa je deležno sevanja, zato se je odločil, da bo omejil sedenje za računalnikom. Ali pa namig: starejši kot je monitor bolj seva, zato ni dobro podariti ga v dobrodelne namene, saj je menda kar precej odraslih na vprašanje, kaj bi naredilo z računalnikom, ki še dela vendar ga ne potrebujejo več, odgovorilo, da bi ga podarili.

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

LOGU POD MANGRTOM NAMESTO NOVOLETNIH ČESTITK

K popestritvi dela na projektu, je 7. decembra prispeval obisk v Centru Evropa, na Dalmatinovi, v Ljubljani. Predavateljica Romina Bešić je z diapozitivi in primerno razlago, učencem približala vedenje o institucijah EU, članicah, pridruženih članicah EU ter o programih, ki jih izvajajo, še posebej na področju izobraževanja, tako da so otroci z veseljem odgovorili na njihov vprašalnik in bili hkrati tudi nagrajeni za svoje sodelovanje.

Mlade raziskovalce sta 8. decembra, na njihovi šoli, obiskala predavatelja z vrhniškega komunalnega podjetja: ga. Mojca Gunstek in Jernej Fefer. Z diapozitivi sta podkrepila svoje predavanje o ločenem zbiranju odpadkov na vrhniškem območju in hkrati odgovarjala na vprašanja učencev, ki so bila povezana z nalogo, ki so jo z vestno opravili. Bila sta kot naročena, saj so iz prve roke izvedeli kaj se dogaja z odpadnim materialom, ko prispe na deponijo. Ker je vrhniška pravi biser med njimi, ni prav nič čudno, da so izrazili željo, da bi jo radi obiskali.

Ko smo se na koncu, 12. decembra, 2000 sodelujoči zbrali v Pionirski knjižnici, smo lahko ugotovili, da je le majhen napor vsakega, prispeval k uspešnemu zaključku projekta, pri katerem smo vsi pridobili kakšno izkušnjo, ki nam bo dobrodošla popotnica v življenju. Delo učencev je bilo nagrajeno z diplomami o sodelovanju, šolska knjižnica pa je bogatejša za knjižno zbirko Cankarjeve založbe iz Ljubljane: "Sprehodi v naravo" ter knjigo Didakte iz Radovljice: "Evropske rastline". Pismeni izdelek učencev OŠ Toneta Čufarja bo svoje mesto našel v NUK, ki je bila krovna nosilka projekta: Informacijska pismenost – moja pot v Evropo.

Lili Ozim,
KOŽ,
enota Pionirska knjižnica

Lučke, darila, obiski, lepe besede... lepo, pa vendar zavajajoče. Prazniki vedno pomenijo dvojen napor: najprej je treba poskrbeti za vzdušje in prijaznost, hkrati pa še za vsakdanje delo, ki se ne zmeni za praznične datume. In tudi življenje se ne.

Na tem razmisleku je temeljila moja pobuda Zvezi SIK, da naj bi knjižnice zložile denar skupaj in preko oglasa v Delu čestitale svojim uporabnikom, ustanoviteljem in delovnim ter poslovnim partnerjem vseh vrst. Vsaka knjižnica naj bi nakazala 20.000 SIT na račun celjske knjižnice, mi bi naročili oglas, ostanek sredstev pa nakazali Ložanom na njihov žiro račun. Tako bi si knjižničarji prihranili vsakoletno praznično administriranje, hkrati pa še nekaj postorili za tiste, ki jim je sreča trenutno obrnila hrbet. Zadeva je ob odobritvi in prijazni pomoči predsednice Zveze SIK stekla in finančno se je odzvalo 43 splošnih knjižnic. Dve knjižnici sta sredstva v Log poslali že prej, tako da tokrat sicer nista prispevali, v skupno čestitko pa smo ju vendarle zajeli. Dve knjižnici sta zaradi finančn-

ih zadreg nakazali po 10.000 SIT. Tako se je na našem računu v ta namen zbralo 840.000 SIT. Oglas z dimenzijo 10 x 10 cm je Delo objavilo 20. decembra 2000. Cena oglasa je bila 132.090 SIT. Ko smo dočakali še zadnja vplačila, odšteli ceno oglasa in davek, smo v začetku januarja 2001 na račun prizadetih Ložanov nakazali 576.985,52 SIT.

Nič izvirnega, občutek je bil pa zelo lep in upam, da tudi koristen. Predlagam, da iz tega preko naše zveze ali tudi v širšem merilu naredimo vsakoletno pravilo. Potrebni bo vsako leto dovolj in več. In kdo naj bi temu prisluhnil, če ne mi, ki hranimo spomin človeštva in bi morali imeti zato odprte oči za njegove zadrege.

Hvala vsem, ki ste se odzvali. Upam, da nas bo vsako leto več.

Janko Germadnik,
Osrednja knjižnica Celje

SELITEV KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO V NOVI PRIZIDEK

Priprave na selitev so potekale vzporedno pri vsem tekočem delu z uporabniki od v knjižnici od konca leta 1999 in začetka leta 2000, ko so se formirale posebne strokovne ekipe, ki so preverile aktualnost fonda sledečih oddelkov izposoje: oddelka z mladino, oddelka za odrasle in študijskega oddelka in izvedle odpis gradiva, ki je bilo uničeno ali kakorkoli poškodovano, vsebinsko zastarelo glede na informacije, ki ga je prinašalo, neustrezno število izvodov enega naslova, neustrezen jezik glede na okolje (skandinavski jeziki) ali pisavo (cirilica, hebrejščina, arabščina) in

podobno. Knjige previdne za odpis so pregledale še posamezne vodje oddelkov, ki so predlagale: preusmeritev knjige na drugo lokacijo (mreža ali drugi oddelki), formiranje kolekcije v dar v Bosno, vojašnico v Novem mestu, odpis in ponudba knjig v bukvarni. V letu 1999 je bilo odpisanih 2038 kosov knjig, v letu 2000 2809 knjižnega gradiva in cca 5000 kosov neknižnega gradiva iz posebnih zbirk (drobni tisk gospodarskih propagandnih materialov).

Odpis gradiva je postopek, ki je po strokovni zahtevnosti in porabi časa popolnoma enakovreden procesu nabave in obdelave ter oblikovanja gradiva. Zahteva strokovno presojo, razloge za odpis, skrajšan bibliografski opis odpisanih enot, računalniški odpis oziroma odpis iz klasične in računalniško vodene inventarne knjige, računovodsko ovrednotenje odpisane vrednosti in zmanjšanje inventariziranih osnovnih sredstev.

Po izločanju, ki sicer še vedno ni dokončano smo se lotili vstavljanja varovalnih magnetnih nitk 3M, ki se v knjižnicah uporabljajo za varovanje pred tatvinami gradiva v prostem pristopu. Opremili smo 100.000 kosov gradiva. Opremljanje je potekalo od junija 1999 oziroma od dobave nitk dalje in še poteka. Pri vstavljanju nitk so nam pomagali volonterji izmed stanovskih kolegov članov Društva knjižničarjev Dolenjske. 10 volonterjev je v popoldanskem času opravljalo prostovoljno delo. Poleg zaposlenih in volonterjev so knjige opremljali z nitkami tudi študentje preko študentskega servisa z nadomeščanjem na izposoji, da so lahko zaposleni delali na selekciji in opremljanju.

Oddelek za odrasle je poleg tega opremljal knjige z barvnimi trakovi za zvrst gradiva in simboli za podzvrst romanov. Za dodatne označitve smo se odločili zato, ker bo v prizidku

nekoliko spremenjen prosti pristop, saj gre za neprimerno večjo količino postavljenega leposlovnega gradiva, ki bo sledil abecednoimenskemu katalogu, to je po abecedi avtorjev. Barvna oznaka bo zadovoljila tiste, ki želijo napr. brati poezijo, dramatiko ali roman ne glede na avtorja, simbol pa bo povedal za kakšen žanr gre: kriminalko, ljubezenski roman, pustolovski, znanstveno fantastični, potopisni, biografski roman, humor itd. S tem želimo približati oziroma poenostaviti iskanje gradiva za uporabnike, da bi čimlažje osvojili samostojni samopostrežni način in bi v kar najmanjši možni meri potrebovali našo pomoč. Vse trakove in simbole smo izdelali praktično v lastni režiji in izvedli opremljanje 80.000 kosov gradiva. Z 9.11. 2000 se je zaprl oddelek za odrasle in pospešeno delal na prej opisanem opremljanju. 2.12.2000 smo s pomočjo dveh kombijev, študentov preko študentskega servisa in zaposlenih izvedli preselitev fonda iz stare enote na Jenkovi ul.1 v prostore prizidka na Rozmanovo ul., na etažo -1. V stari enoti se je gradivo polnilo v zaboje, se preneslo do kombijev, ki so prepeljali gradivo v garažo prizidka, kjer smo raztovorili zaboje in jih z nakladalnim vozičkom prepeljali do dvigala in do nivoja -1. Tam se je gradivo razvrščalo v grobo postavitev po abecedi, po prvi črki avtorja. Selitev s kombiji je bila možna le za vikend, predvsem zaradi gostega mestnega prometa ob delovnih dneh. V naslednjih dneh se je demontirala vsa obstoječa oprema v stari enoti in se 16. 12. 2000 s kombiji prepeljala v začasno skladiščenje v garažo prizidka na nivo -3.

Študijski oddelek se je zaprl 18.12.2000, ko je bila izvedena računalniška konverzija, ki je zajela oddelek za odrasle in študijski

oddelek. Konverzija računalniških podatkov je bila izvedena tako, da so knjige, ki so bile prej v računalniškem katalogu zavedene pod signaturo oziroma številko v skladišču zdaj prikazane v prostem pristopu po tematike oziroma univerzalni decimalni klasifikaciji tako kot so postavljene v prizidku. S selitvijo smo začeli z najstarejšim fondom že prej še v času odprtosti in sicer 22., 23., 24.11, 2000, ko so nam pomagali dijaki Gimnazije Novo mesto, ki so si v vrsti podajali knjige, ki so ostale v numerusu na nivoju -2 v pomičnih regalih. 27., 28.,11.2000 so nam pomagali dijaki Šolskega centra Novo mesto in 30.11. in 1.12. 2000 ter 25.1.20001 spet dijaki gimnazije. Skupaj nam je pomagalo 550 dijakov.

Pri urejanju postavitve gradiva v popolno ali drobno abecedo avtorjev na nivoju -1, oziroma oddelku za odrasle so nam pomagali ponovno volonterji DKD predvsem šolski knjižničarji, ki so jim poleg volonerskih ur odobrile tudi šole en delovni dan, ki so ga oddelali pri nas.

V času, ko je bila knjižnica odprta so nam pomagali pokrivati izposojlo študentje preko študentskega servisa. Prav tako je pri težjih fizičnih delih kot je nošenje gradiva v zabojih poleg zaposlenih.

Sami smo opremili z samolepilnimi trakovi z imeni avtorjev in tematiko 23.000 kosov ploščic, ki bodo označevale police.

22. 12. 2000 smo začeli s polnjenjem gradiva na zadnji etaži 0, s postavitvijo študijskega gradiva v prosti pristop. Gradivo se je v skladiščih zlagalo v zaboje in se prenašalo do dvigala po najbližjih poteh iz starega v novi objekt. Gradivo se je praznilo iz preostalih 13 skladišč študijskega oddelka v starem objektu v novi del. Prenesli smo 380.458 kosov knjižnega

gradiva, cca 80.000 nesigniranega starega fonda, okoli 800.000 kosov listkov v katalogih. V novem delu je potekalo najprej grobo sortiranje za na police in kasneje drobno sortiranje po univerzalni decimalni klasifikaciji. Vmes so se opremljale starejše knjige, ki niso imele še ustreznih etiket z UDK oznako, izvrševala ponovna selekcija in odpis neustreznega gradiva. Po dokončni postavitvi je se izvršilo opremljanje knjig z barvnimi trakovi glede na tematsko razvrstitev. Barvne trakove in lepljenje smo prav tako izvršili zaposleni. Do 31.12.2000 je Knjižnica Mirana Jarca pokrila iz lastnih sredstev 1.800.000,00 SIT stroškov za selitev.

Slavnostno otvoritev prizidka Knjižnice Mirana Jarca načrtuje MO Novo mesto konec meseca februarja oziroma v začetku marca. Vse kolege knjižničarje bomo povabili na slovesnost takoj, ko bo znan datum.

Andreja Pleničar,
Knjižnica Mirana Jarca
Novo mesto

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE IN IUS-INFO (<http://ius-info.ius-software.si>)

IUS-INFO je pravni in poslovni informacijski sistem, ki vsebuje dokumente v polnem besedilu. Obsega deset različnih baz, predvsem s podatki pravne narave. Možno je dobiti podatke o vseh veljavnih predpisih ter časopise vseh veljavnih zakonov in podzakonskih predpisov, torej tudi podatke iz Uradnih listov RS (!), ki so v knjižnicah velikokrat iskani.

Dostop do baz je do nekega nivoja odprt vsem obiskovalcem in je brezplačen, samo za naročnike pa so odprta polna besedila predpisov. Med slednjimi smo tudi vse splošnoizobraževalne knjižnice (dalje knjižnice), saj je Sekciji za SIK pri ZBDS že pred dvema leti uspelo pridobiti preko Ministrstva za kulturo naročnino na IUS-INFO.

V skladu s sklenjeno pogodbo za uporabo sistema IUS-INFO za vse knjižnice, je vsaka knjižnica dobila obvestilo o vključitvi v sistem (uporabniško ime in geslo) in priročnik za uporabo. Skrbnik gesla z ustreznim geslom lahko dostopa do polnih besedil predpisov, judikatov in strokovnih člankov.

Pogled v uporabo baze IUS-INFO je pokazal, da jo nekatere knjižnice ne uporabljajo, kar seveda ni dobro, saj se lahko zaradi neuporabe opusti plačevanje naročnine tistim knjižnicam, ki ne iščejo po obravnavani bazi. Tega v Sekciji za SIK ne želimo, ker menimo, da so nekatere knjižnice spregledale pomen baze pri strokovnem in predvsem informacijskem delu. Če je zadržba v uporabi sistema IUS-INFO so v regijskih knjižnicah pripravljene predstaviti iskanje po bazi, če je razlog pozabljeno geslo, mora skrbnik gesla pisno prositi za ponoven izpis gesla. Na različna vprašanja pa prijazno odgovorijo tudi delavci v IUS SOFTWARE (tel.: (01) 431 22 66).

Upamo, da bo naslednji pregled uporabe baze IUS-INFO v celoti opravičil najemnino in pokazal, da se vedno več knjižničarjev odloča za hitrejšo pot pri iskanju predpisov, zakonov in drugih pravnih dokumentov namenjenim njihovim uporabnikom.

Mateja Ločniškar-Fidler,
Sekcija za SIK pri ZBDS

Okrogla miza PROMOCIJA BRANJA NA SLOVENSKEM

V času letošnjega 16. knjižnega sejma je Knjižnica Otona Župančiča, Borza branja, organizirala okroglo mizo o promociji branja, ki jo vodila dr. Manca Košir.

Okroglo mizo smo osnovali takole:

1. *Veliko nas je, ki v slovenskem prostoru delujemo na področju branja in knjig. Funkcionalna nepismenost pa vendarle narašča in zanimanje za branje knjig upada.*
2. *Nujni sta razvita bralna pismenost in privzgojena potreba po knjigah, da sploh lahko beremo in da si želimo brati (za užitek)! Predvsem od tega je odvisna tudi prodaja knjig. Vzgoja za branje je torej ključna, da postane človek bralec za vse življenje in kupec knjig.*

Zato smo k sodelovanju povabili: strokovnjake in predstavnike z Ministrstva za šolstvo in Ministrstva za kulturo, s področja poučevanja slovenskega jezika in književnosti, knjižničarstva, založništva in knjigotrštva, strokovnjake in predstavnike knjigarn, knjižnih klubov, strokovne in mladinske periodike, Bralne značke, Andragoškega centra Slovenije in Bralnega društva Slovenije, novinarje in še nekatere posameznike.

K aktivnemu sodelovanju na okrogli mizi so se odzvali skoraj vsi vabljeni. Sodelovali so (po abecednem redu): Nataša Bucik, Vasja Cerar, dr. Margareta Bubnič Dolinšek in Janko Dolinšek, dr. Meta Grosman, Damijana Hainz, Barbara Hanuš, Breda Karun, dr. Livija Knaflič, dr. Miha Kovač, Rok Kvaternik, mag. Milan Matos, Miha Mohor, mag. Ester Možina, Luka Novak, dr. Silva Novljan, Neda Pagon, Tone Partljič, Hedvika

Pavlica, Manca Perko, Tanja Pogacar, dr. Igor Saksida, Darja Tancer Kajnih, Savina Zwitter.

Dr. Manca Košir je pogovor začela s poudarkom, da gre pravzaprav za "zgodovinsko" srečanje, saj smo se prvič srečali sodelavci z različnih segmentov s področja branja in knjige. Ravno zato, ker je šlo za prvo tovrstno srečanje, je najbež potekalo bolj v predstavitvenem tonu in manj kritično, kot smo pričakovali v pripravi okrogle mize. Najbrž je bilo potrebno, da se najprej predstavimo drug drugemu, konstruktivne pobude pa bodo sledile v nadaljnjem sodelovanju. Odzivi na okroglo mizo so bili namreč zelo različni: slišali smo mnogo in nič, pričakovali smo bolj kritiško zastavljen pogovor, bilo je zelo informativno, ni bilo destruktivno ... mnenja in vtisi so odvisni pač od tega, koliko je kdo razgledan po celotnem področju in kaj je od okrogle mize pričakoval.

Dragocenost okrogle mize je bila najbrž res prav v tem, da je bila "preveč obsežno zastavljena". Bralna kultura posameznika in družbe ter promocija branja je namreč zelo obsežno, predvsem pa kompleksno področje, odvisno od mnogih dejavnikov:

- Prenovljena osnovna šola bo izboljšala pomanjkljivo bralno pismenost vsaj med generacijami, ki se zdaj izobražujejo; otroci se namreč učijo različnih bralnih strategij pri vseh šolskih predmetih. Komunikacijski model pouka književnosti bo z ravljanjem percepcijskih sposobnosti naučil otroke branja umetnostnih besedil in jih usposobil za estetsko doživljanje.
- 55 % osnovnošolcev na skoraj vseh (99 %) slovenskih osnovnih šolah bere tudi za *bralno značko*. Za njo pa berejo tudi slovenski otroci v zamejstvu in po svetu. V zadnjih letih se širi *predšolska*

- *bralna značka*, ki spodbuja starše in celo stare starše, da berejo svojim predšolskim otrokom, v tem šolskem letu pa se obnavlja *bralna značka* v srednjih šolah.
- Mladinska periodika ima pomembno vlogo pri razvoju bralnih spretnosti in bralne kulture. Založništvo revij pri založbi Mladinska knjiga poleg Cicidoja in Cicibana dodajajo *Prilogo za starše, vzgojitelje in učitelje*, kjer jih dodatno usmerja in jim pomaga pri uvažanju otrok v svet branja ter jih spodbuja k obisku knjižnic in nakupu knjig.
- Podatki kažejo, da ima v Sloveniji več kot 74 % prebivalstva doma dnevne časopise, najmanj 25 knjig ter slovarje in enciklopedije. *Toda sama dostopnost ni zadosten pogoj za razvijanje bralnih in pisnih spretnosti ter bralne kulture. Bolj zanesljiv je podatek o obisku knjižnic, ki je pokazatelj dejavnega odnosa do branja. Pogostost obiskovanja knjižnic se ujema z doseženo ravnijo pismenosti.*
- V slovenskih splošnih knjižnicah je včlanjenih okrog 30 % prebivalcev. Pri tem izstopa razmerje med otroki in odraslimi: od vseh slovenskih otrok, starih manj kot 15 let, jih je 38 % včlanjenih v SIK oz. 32 % vseh članov so otroci do 15. leta starosti. Slovenske SIK pripravljajo promocijsko akcijo, s katero bodo povečale delež včlanjenih prebivalcev in ga poskušale približati članstvu v razvitih deželah (npr. v Veliki Britaniji 60 %, na Finskem 70 %, na Danskem 80 %).
- Študentje bibliotekarstva na ljubljanski Filozofski fakulteti - med njimi so torej tudi bodoči delavci v splošnih knjižnicah - so osnovali svoj bralni klub. Zavedajo se pomena branja (umetnostnih besedil) in tudi sami berejo.
- Splošnoizobraževalne knjižnice usposabljaajo in motivirajo za branje ter omogočajo branje knjig, ki so po interesih, željah in okusu bralcev. Zato preseneča mnenje založnikov, da jim splošne knjižnice odžirajo profit. *Vzgoja bralcev in pridobivanje kupcev potekata namreč vzporedno in sta močno povezani. Podatki iz razvitejših držav kažejo povezave med visokimi nakladami knjig oziroma bogato založniško dejavnostjo in nivojem bralne pismenosti prebivalcev.*
- Strokovno združenje založnikov in knjigotržcev Slovenije ugotavlja upad prodaje knjig, pogreša promocijo branja in je zato ustanovilo odbor za promocijo bralne kulture in avtorske pravice. Skupna promocija je namreč pomemben del založniškega posla. Založbe pa se bodo prej ali slej nujno združile v enotni prodajni mreži, kar bo omogočilo, da bodo knjige dostopnejše in cenejše.
- Potrebne so nam knjigarne, dobro razvita knjigarniška mreža po vsej Sloveniji, ki bi omogočala nakup knjig v slehernem kraju.
- Bralno društvo Slovenije je nastalo iz potreb po večji pismenosti posameznika in družbe. Sistematično si prizadeva za širjenje branja in pismenosti. S povezovanjem vseh strok in ustanov, ki se ukvarjajo s poukom in raziskovanjem branja, je izrazito interdisciplinarno in nadinstitucionalno.
- Vsaka razvitejša država ima znanstveno ustanovo, ki se profesionalno ukvarja z raziskavami o bralni pismenosti prebivalstva in pripravlja projekte za njen dvig. Tudi pri nas bi bilo treba torej ustanoviti nekakšen *urad za pismenost*. Velika Britanija na primer ustanovila

svet za učenje, ki ima na voljo 750 milijonov funtov.

- Slabo pismeni odrasli ne (z)morejo brati in uživati v branju knjig. Izsledki nacionalne raziskave, ki jo je leta 1998 izpeljal Andragoški center Slovenije skupaj z 22 drugimi državami, so pokazali veliko zaostajanje Slovenije na področju pismenosti za razvitiimi državami Evrope in Amerike. Večina odraslega prebivalstva v Sloveniji se je po pisnih dosežkih umestila na najnižje ravni pismenosti. Štirje dejavniki pojasnjujejo več kot 50 % razlik v njihovih pisnih spretnostih: izobrazba anketiranca, starost, izobrazba staršev in zaposlitveni položaj. Tisti odrasli, ki izobraževanje najbolj potrebujejo, se vanj najmanj vključujejo; eden od glavnih dejavnikov, ki odrasle odvrča od izobraževanja, pa je prav neustrezna pismenost.
- Spodbujanje bralnega interesa v družinah izvajajo na ACS s projektom *Beremo in pišemo skupaj*. Če smo imeli dobre učitelje v začetnem izobraževanju in če smo se bralne kulture učili v svoji družini, so nas te okoliščine vpeljale v prostranstvo leposlovja. Z dobrim učiteljem pa se lahko srečamo tudi kot odrasli. To je lahko v bralnem študijskem krožku. *Beremo z Manco Košir* je mreža študijskih krožkov za širjenje bralne kulture po vsej Sloveniji.
- Pri promociji branja in knjig še zdaleč nismo izkoristili vsega. O knjigah sicer poročajo strokovne in specializirane revije oziroma ustrezne rubrike v dnevnikih in revijah. Toda te informacije bi bilo smotrno bolj integrirati med informacije o drugih potrošnih dobrinah, tako bi dosegle tudi tiste ciljne skupine prebivalstva, ki sicer menijo, da knjige niso za njih. O knjigah namreč pogosto

govorimo preveč vzvišeno, kot da je branje knjig le za izbran, višje izobražen sloj prebivalstva.

- Pomembno je, da o knjigah poročajo množični mediji, predvsem pomembno je, da so na televiziji in to spet ne le v specializiranih oddajah.
- Prav tako so se kot dokaj uspešne pokazale nekatere akcije, npr. *Slovenski dnevi knjige*, čeprav se nekateri pri tem zgražajo, da knjiga s tem izgublja žlahtno mesto, ki ji gre.

Daljšo poročilo z naše okrogle mize je objavljeno v januarski številki Revije o knjigi.

Tilka Jamnik,
Borza branja,
KOŽ

VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

KUL - KNJIŽNICE UNIVERZE V LJUBLJANI NA ŠTUDENTSKI ARENI 2000

V dneh od 17. do 19. oktobra 2000 je v Cankarjevem domu potekala sejemska-izobraževalna prireditel Študentska arena, ki jo je prvič organizirala Zveza študentskih klubov Slovenije (ŠKIS) v sodelovanju s podjetjem INFOS d.o.o. in Cankarjevim domom. Ambiciozen projekt je ob začetku študijskega leta na enem mestu zbral 130 razstavljalcev, ki so s svojo dejavnostjo kakorkoli povezani

s študentsko populacijo: obe univerzi, okrog deset fakultet, vladne in nevladne organizacije, študentska društva in klube, jezikovne šole,... Sejem je obiskalo 15.000 obiskovalcev, ki so si lahko poleg kulturnega programa ogledali predstavitve uspešnih študentskih projektov lanskega leta.

Na pobudo in v organizaciji Centralne tehniške knjižnice se je na skupnem razstavnem prostoru predstavilo tudi osem knjižnic Univerze v Ljubljani pod geslom KUL (Knjižnice Univerze v Ljubljani) - postaje na poti v informacijsko družbo. Svojo dejavnost, baze podatkov ter druge informacijske vire so predstavile: Centralna ekonomska knjižnica, Centralna medicinska knjižnica, Centralna tehniška knjižnica, Knjižnice Biotehniške fakultete, Knjižnica Fakultete za šport, Osrednja družboslovna knjižnica Jožeta Goričarja, Osrednja humanistična knjižnica Filozofske fakultete ter Narodna in univerzitetna knjižnica. Vsako uro je sodelovala druga knjižnica s predstavitvijo informacijskih virov za svoje strokovno področje. Poleg obilice promocijskega gradiva so informatiki študentom nudili ustne in pisne informacije s področja biomedicine, biotehnike, tehnike, družboslovja, humanistike, ekonomije in športa. Nekaj knjižnic je pripravilo obsežne računalniške predstavitve svoje dejavnosti. Vsak dan smo na glavnem odru zastavili nagradna vprašanja o ljubljanskih visokošolskih knjižnicah in podelili devet nagrad, ki so jih prispevali NUK, CTK, Filozofska fakulteta, Medicinska fakulteta in Fakulteta za šport (knjige, letne članske izkaznice, CD-ROM Slovenska bibliografija).

Na razstavnem prostoru KUL je potekal tudi spremljevalni program:

- mag. Alojz Cindrič iz Filozofske fakultete je predstavil izsledke svojih raziskovanj o kranjskih študentih na Dunaju v obdobju

1365-1917, ko še ni bila ustanovljena Univerza v Ljubljani,

- Lidija Vodopivec iz Centralne tehniške knjižnice je predstavila novo storitev na spletni strani Centralne tehniške knjižnice t. i. čitalnico elektronskih revij in vmesnik za pregledovanje 1.200 tekoče naročenih serijskih publikacij <http://www.ctk.unilj.si/revije.html>,
- prof. dr. Alojz Demšar iz Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo je prikazal računalniški program EndNote za urejanje bibliografij in drugih referenc. Priporočljiv je za vse, ki pogosto iščejo v različnih bibliografskih bazah podatkov, veliko objavljajo in jim preglavice delajo citati in seznami literature. Program EndNote je izdelek informacijskega servisa ISI - Institute of Scientific Information, ki je tudi lastnik podatkovnih zbirk z indeksi citiranosti SCI, SSCI, AHCI oz. sistema Web of Science. Ta je od letošnje jeseni dostopen vsem slovenskim univerzitetnim in znanstveno-raziskovalnim ustanovam preko spletne strani IZUM-a http://home.izum.si/izum/ft_baze/wos.htm.

Na največji odmev pri obiskovalcih razstavnega prostora KUL pa je naletelo zbiranje podpisov za enotno knjižnično izkaznico na Univerzi v Ljubljani. Prizadevanja knjižnic, da bi si lahko študentje na celi univerzi izposojali gradivo s študentsko izkaznico, so stara že več let. Avtomatsko vodenje izposoje v sistemu COBISS izvaja že polovica knjižnic na ljubljanski univerzi, med njimi vse osrednje knjižnice. Tako postaja vprašanje enotne izkaznice vse bolj aktualno. Na Študentski areni je s svojim podpisom knjižnice podprlo kar 1.250 obiskovalcev razstavnega prostora KUL. Zbrane

podpise bomo predali Študentskemu svetu Univerze v Ljubljani. Upamo, da bomo s pomočjo študentov hitreje zaključili akcijo, po možnosti do začetka naslednjega študijskega leta. Letošnja izkušnja knjižnic Biotehniške fakultete ter dolgoletna praksa knjižnic na mariborski univerzi dokazuje, da večjih tehničnih ovir za uvedbo izkaznice ni. Potrebna je le dobra volja s strani uprave Univerze, da izpelje celotni postopek v skladu z obstoječimi pravilniki o vpisu in varstvu osebnih podatkov.

Vse sodelujoče knjižnice so svojo udeležbo na Študentski areni pozitivno ocenile. Promocijska dejavnost knjižnic je na ljubljanski univerzi premalo razvita. Marsikatera knjižnica ne premore niti osnovnega informativnega gradiva o svoji dejavnosti. Hkrati pa knjižnice ugotavljajo, da ostaja velik delež knjig, revij in podatkovnih zbirk slabo izkoriščen, ter da študentje razen svoje knjižnice ne poznajo ponudbe drugih knjižnic na univerzi in v Ljubljani. Pretežni del knjižnic tudi nima posebnih sredstev za promocijo in so odvisne od razumevanja matične ustanove. Z najemom skupnega razstavnega prostora v Cankarjevem domu so si sodelujoče knjižnice stroške razdelile tako, da je vsaka prispevala okrog 40.000 SIT.

Skupni nastop na Študentski areni je še enkrat potrdil, kako pomembno je sodelovanje knjižnic. Ta trend je v tujini prisoten že celo desetletje in ga pogojujejo predvsem vse težji pogoji delovanja knjižnic. Na eni strani narašča število uporabnikov, število izdanih publikacij in cene strokovne literature, na drugi strani se zmanjšuje obseg proračunskih izdatkov za javne zavode. Zaenkrat še neformalno združenje KUL čakajo v bodoče zahtevne naloge, med drugim konzorcij za nakup tujih

elektronskih revij, enotna knjižnična izkaznica, poenotenje strokovnih standardov ter ocenjevanje delovanja knjižnic, izobraževanje in informacijsko opismenjevanje uporabnikov, gradnja (?) Univerzitetne knjižnice, itd.

Žal je trenutno stanje knjižnic na Univerzi v Ljubljani vse prej kot zadovoljivo, še posebno, če jih primerjamo s ponudbo univerzitetnih knjižnic v anglo-saksonskem svetu. Še najbolj ga opisujejo besede dekana Pravne fakultete, prof. dr. Janeza Kranjca ob otvoritvi novih prostorov Pravne fakultete: "... Čudno je, da vse zanima, zakaj ni parkirnih mest za študente, nikogar pa ne zanima, koliko knjig bodo imeli študentje v knjižnici in kakšen dostop do interneta..." (Delo, 21. 11. 2000). Iskreno upamo, da pozitivne izkušnje z letošnje Študentske arene ne bodo prehitro pozabljene, in da se bo študentska zagnanost, ki smo se je našli v dnevih sejma, nadaljevala. Želimo si, da bi sejmsko-izobraževalna prireditel Študentska arena postala tradicionalna in vsako jesen spomnila Ljubljano, da se je oklicala za univerzitetno - študentom prijazno mesto.

Mojca Dolgan-Petrič,
CTK

MEDNARODNA SREČANJA

BIBLIOTEKARSKI TERMINOLOŠKI SLOVARJI - SELEKCIJA, UREDITEV IN PREZENTACIJA LEKSIKOGRFSKEGA GRADIVA

Mednarodna konferenca,
Ljubljana, 28. in 29. sep-
tember 2000

Mednarodni sestanek "Bibliotekar-
ski terminološki slovarji - selekcija,
ureditev in prezentacija leksikografskega gradiva" je organizirala Narodna in univerzitetna knjižnica ob sofinanciranju Ministrstva za znanost in tehnologijo in številnih sponzorjev. Potekal je v računalniški učilnici Narodne in univerzitetne knjižnice, vsebinsko pa je bil usmerjen v obravnavo teoretičnih in praktičnih izhodišč oblikovanja in standardiziranja bibliotekarske strokovne terminologije, priprave enojezičnih razlagalnih in večjezičnih prevajalnih terminoloških slovarjev in njihove objave v tiskani in/ali elektronski obliki.

Sestanka se je udeležilo 39 strokovnjakov, od tega 24 domačih in 15 iz tujine. Udeležba strokovnjakov iz tujine je bila manjša od pričakovane, kar je posledica nezadostnih sredstev, ki niso dovoljevala pokrivanja stroškov vabljenih predavateljev - 9 vabljenih predavateljev je zaradi tega udeležbo odpovedalo. Jedro udeležencev so predstavljali sodelavci mednarodnega projekta "Multilingual Dictionary of Library Terminology", ki ga vodi Narodna in univerzitetna knjižnica

(<http://www2.arnes.si/~ljnuk4/multi/multi.html>).

Delovni jezik sestanka je bil angleški. Referati so obravnavali naslednje tematske sklope:

- Bibliotekarska terminologija
- Priprava in izdelava slovarjev
- Mednarodni projekt "Multilingual Dictionary of Library Terminology"

Gerhard J.A. Riesthuis (Nizozemska)

- Predpisati ali razložiti, to je vprašanje. Vloga in oblika specialnih slovarjev

David Bawden (Velika Britanija)

- "Informacija" in "knjižnica"; prenos središča terminologije

Guðrun Karlsdóttir (Islandija)

- Islandska perspektiva bibliotekarske terminologije - Nekaj misli o tem, kako majhen jezik preživi v današnji globalni vasi

Ivan Kanič in Zvonka Leder (Slovenija)

- Podatkovni model za realizacijo zahtev slovenskega Bibliotekarskega terminološkega slovarja - zajemanje, obdelava in namizno založništvo leksikografskih podatkov

Primož Jakopin (Slovenija)

- Spletni vmesnik Odzadnega slovarja slovenskega jezika

Marjeta Humar (Slovenija)

- Vpliv angleškega izrazja na slovensko bibliotekarsko terminologijo

Polona Vilar (Slovenija)

- Vpliv angleških izrazov na slovensko bibliotekarsko terminologijo

Jože Kokole (Slovenija)

- Predstavitev ustreznih v dvojezičnih in večjezičnih slovarjih

Urška Fabjan in Veronika Potočnik (Slovenija)

- Pomen bibliotekarskega terminološkega slovarja za študente bibliotekarstva

Jarmila Majerová (Slovaška)

- Bibliotekarska terminologija in njen vpliv na vsakodnevno prakso

Ivan Kanič (Slovenija)

- Slovenski prevodi ISBD z vidika bibliotekarske terminologije

Anna Mauliņa (Latvija)

- Nove razsežnosti bibliotekarske terminologije

Monika Münnich (Nemčija)

- IFLA - novi večjezični slovar izrazov v katalogizaciji

Ágnes Feimer (Madžarska)

- Predstavitev madžarskega kontroliranega slovarja bibliotekarske terminologije : tezaver Knjižnice za bibliotekarstvo

Ivan Kanič (Slovenija)

- Poročilo o mednarodnem projektu "Multilingual Dictionary of Library Terminology"

Augustin Merta (Češka)

- Naše izkušnje in problemi pri ustvarjanju angleško-češke verzije Večjezičnega slovarja bibliotekarske terminologije

Ilona Hegyközi (Madžarska)

- Večjezični bibliotekarski terminološki slovar - madžarsko poročilo o pripravljalnih in vzporednih dejavnostih

Abstrakti v angleškem in slovenskem jeziku so bili objavljeni v knjigi abstraktov (elektronska verzija je izšla na laserskem disku CD-R, dostopna pa je skupaj s fotografijami slavnostnih govornikov, vseh referentov in posnetkov s sestanka ter zaključne ekskurzije v Kropo, Vrbo in na Bled tudi na naslovu <http://www2.arnes.si/~ljnuk4/conference/gallery>). Predviden je tudi izid zbornika referatov v tiskani in v elektronski obliki, ki bo poleg predstavljenih referatov vseboval tudi prispevke kolegov iz tujine, ki se konference niso mogli udeležiti.

Sestanek je po oceni organizatorjev vsebinsko v celoti

uspel, saj sta tako izbor predstavljenih tem kot tudi kvaliteta prispevkov povsem ustrezala zadanim ciljem in merilom za izbor prispevkov. Odziv udeležencev iz tujine v času sestanka in tudi po njem kaže, da tudi oni zelo visoko ocenjujejo kvaliteto vsebine in same izvedbe sestanka. Neformalni sklep udeležencev sestanka je bil, da bi kazalo podobno konferenco na področju bibliotekarske terminologije čez dve leti ponoviti. Poleg splošnih tem leksikografije in terminologije na področju bibliotekarstva naj bi sestanek obravnaval tudi vprašanja prevodne strokovne literature, ki v novejšem času vnaša množico povsem novih izrazov tudi v angleški jezik, ter probleme evidentiranja in normiranja.

Ivan Kanič,
NUK

RAZVOJNI PROGRAMI EVROPSKE UNIJE ZA KNJIŽNICE, MUZEJE IN ARCHIVE

delavnica EXPLOIT, Budimpešta, 3. november 2000

V petek, 3. novembra 2000 je v prostorih Nacionalnega tehniškega informacijskega centra in knjižnice OMIKK (Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár) v Budimpešti potekala delavnica z naslovom EXPLOIT. Delavnice se je udeležilo okrog 40 knjižničnih delavcev iz Češke, Slovaške, Madžarske, Romunije, Bolgarije in Slovenije, ki jim je pot in bivanje omogočil Britanski svet (The British Council). Iz Slovenije se je poleg podpisane delavnice udeležil še dr.

Luka Šušteršič, vodja Znanstveno informativnega centra Inštituta Jožef Stefan. V svojem referatu je predstavil delovanje centra in Virtualne knjižnice Slovenije.

Cilj delavnice je bil seznaniti bibliotekarje iz srednje in vzhodne Evrope s projekti, ki so v devetdesetih letih nastali v okviru 3. in 4. okvirnega programa EU "Telematics for Libraries Programme" ter predstavitev projektov za knjižnice, ki jih bo EU financirala v 5. okvirnem programu "IST – Information Society Technologies".

Projekt "EXPLOIT – Pan-European Exploitation of the Results of the Libraries Programme" je bil v letih 1998-2000 zasnovan z namenom, da bi evropske knjižnice čimbolj celovito obveščal o rezultatih raziskovalnih projektov pri EU. V obdobju 1990-1998 je EU financirala preko 100 projektov namenjenih uvajanju sodobnih informacijskih tehnologij v knjižnice, v skupni vrednosti 52 milijonov evrov. Nekaj jih iz različnih poročil poznamo tudi v Sloveniji npr. DECOMATE, PubliCA, CoBRA, LIBECON2000, BAMBI, EQUINOX, DEDICATE, itd. Glavni koordinator projekta EXPLOIT je bil dr. Klaus Reinhardt iz nekdanjega DBI (Deutsches Bibliotheksinstitut iz Berlina), v njem pa je sodelovalo še devet partnerjev iz zahodne Evrope (med drugim The British Council, NORDINFO, UK Office for Library and Information Networking) in dva iz pridruženih članic EU (OMIKK iz Budimpešte in Ósrodek Przetwarzania Informacji iz Varšave). Poleg delavnic, ki jih organizirajo v srednji in vzhodni Evropi so za promocijo projektov pripravili še dodatno ponudbo na spletnih straneh DBI:

- portal, na katerem so zbrane temeljne informacije o vseh projektih EU za knjižnice <http://www.dbi-berlin.de/projekte/einzproj/exploit/db/homepage.htm>

- diskusijska lista in elektronska revija EXPLOIT Interactive, ki objavlja članke, poročila in ocene projektov <http://www.exploit-lib.org>,
- devet različnih predstavitev v programu Power Point, ki jih lahko bibliotekarji in drugi prosto uporabljajo pri seznanjanju svojih kolegov z rezultati projektov <http://www.dbi-berlin.de/projekte/einzproj/exploit/present.htm>.

Poleg nemških kolegov so na delavnici svoje izkušnje pri projektih EU predstavili tudi madžarski bibliotekarji iz narodne knjižnice National Széchényi Library (projekt ONE – Opac Network in Europe), iz univerzitetne knjižnice v Veszpremu (projekt DEDICATE – Distance Education Information Courses with Access Through Network) in iz podjetja IQ Soft (projekt PRIDE – People & Resources Identification for a Distributed Environment). Vsi predavatelji so pozitivno ocenili svoje izkušnje, saj je sodelovanje poleg neposrednih koristi v tehnoloških izboljšavah in programski opremi imelo tudi druge učinke kot so povezovanje s sorodnimi evropskimi knjižnicami, poznavanje principov projektne delo in delovanja služb EU.

V zadnjem delu je dr. Klaus Reinhardt udeležencem predstavil 5. okvirni program EU, ki je trenutno v teku. Knjižnični projekti so uvrščeni v program "IST – Information Society Technologies", kjer je eden od projektov tudi "CULTIVATE-EU – Cultural Heritage Applications Network". Trajal bo tri leta in stal okrog 460.000 evrov. Njegov cilj je povezati med seboj knjižnice, muzeje, galerije in arhive, jih spodbujati k digitalizaciji in vizualizaciji gradiva in tako splesti evropsko mrežo kulturne dediščine pod geslom Ustvarjanje kulturnih krajin Evrope. Velik poudarek je na razvoju novih programskih orodij

(digitalizacija, animacija in interaktivna predstavitev zbirke), ustvarjanju metapodatkovnih baz in portalov, postavitvi strežnikov za čim lažji dostop do skupnih podatkovnih baz in podobno. V vsaki od sodelujočih držav je ena knjižnica ali informacijski center imenovan za nacionalnega koordinatorja. Zaenkrat v projektu sodelujejo le stalne članice EU in Izrael. Dodatne informacije lahko interesi dobijo na spletni strani CULTIVATE-EU

<http://www.cultivate-eu.org>. V okviru projekta nastaja tudi elektronski časopis CULTIVATE Interactive <http://www.cultivate-int.org> in diskusijska lista, kjer lahko najdete veliko gradiva o izzivih, s katerimi se ukvarjajo kolegi bibliotekarji v evropskih knjižnicah.

Uradnemu delu je sledil še obisk **Nacionalnega tehniškega informacijskega centra OMIKK**. Center s knjižnico je v samem središču Budimpešte v preko 100 let stari meščanski palači. Ima 200 redno zaposlenih delavcev ter 2.000 zunanjih ekspertov, od tega preko 100 prevajalcev. Knjižnica obsega 500.000 enot gradiva, ki ga skladiščijo 15 km daleč v predmestju. Dejavnost centra je zelo razvejana, saj poleg referalnega centra za tehniko zbira in objavlja izvlečke o madžarski raziskovalno-razvojni dejavnosti (R&D Hungarian Abstracts), izdaja monografije in CD-ROMe o zgodovini madžarske znanosti, s svojim močnim oddelkom za mednarodno sodelovanje deluje kot nacionalni koordinator za projekte pri EU ter povezuje raziskovalne organizacije z industrijo. Z letnim proračunom 4 milijone USD razvija celo paleto informacijskih dejavnosti, med drugim nudi dostop do 6.000 elektronskih revij (EBSCO, Elsevier, SpringerLink, EIFL Direct) ter organizira delo knjižničnih

konzorcijev. Pravkar je v teku prenova velike čitalnice, v kateri bo prostora za okrog 100 računalniško opremljenih študijskih mest. OMIKK je edina madžarska knjižnica, ki se ponša s certifikatom kakovosti ISO 9002. Naslov spletne strani knjižnice OMIKK je <http://www.omikk.hu>.

Predvidevamo lahko, da bo vključevanje Slovenije v Evropsko unijo vzpodbudilo tudi aktivnejše mednarodno povezovanje slovenskih knjižnic z evropskimi. Tako bi lahko s pridom izkoristili znanje ("know-how") pridobljeno v projektih 3., 4. in 5. okvirnega programa EU, kar je posebej smiselno tudi zaradi kroničnega pomanjkanja ustrezno usposobljenih informacijskih strokovnjakov v slovenskih knjižnicah. Z zmanjševanjem javne porabe bodo knjižnice vse bolj odvisne od iznajdljivosti pri pridobivanju finančnih sredstev na "prostem trgu" kot so sponzorstva, donacije in sofinanciranje projektov. Nekatere knjižnice so si v preteklosti že pridobile dragocene izkušnje pri razpisih Zavoda za odprto družbo. S postopnim zapiranjem tega zavoda v Sloveniji pa lahko pričakujemo, da se bo več knjižnic usmerilo k evropskim razvojnim programom. Slovenija sodeluje v 5. okvirnem programu kot polnopravna članica od leta 1999. Večino potrebnih informacij o razpisih dobite na spletni strani Ministrstva za znanost in tehnologijo

<http://www.mzt.si/mzt/med/5okvp/index.htm>, koristne napotke za čim bolj učinkovito izpolnjevanje razpisne dokumentacije pa na straneh Inova-cijsko relejnega centra Slovenije <http://femirc.ijs.si/Dogajanja.htm>.

Mojca Dolgan-Petrič,
CTK

**PREDSTAVLJAMO
VAM**

**STROKOVNO
SPOPOLNJEVANJE
ZAMEJSKIH
KNJIŽNIČARJEV V
BÉKÉSCSABI NA
MADŽARSKEM**

Septembra sem se kot knjižničarka prijavila na razpis Nacionalnega kulturnega programa Republike Madžarske, zato sem se med 11. in 16. decembrom 2000 udeležila strokovnega spopolnjevanja v knjižnici Županije Békés v mestu Békéscsaba na Madžarskem.

Na izobraževanju smo spoznali strukturo in organizacijsko ureditev te knjižnice ter imeli pet dni vpogled v njeno delovanje in servisno dejavnost. Spoznala sem knjižnični računalniški program Textlib in tudi sama aktivno sodelovala pri evidentiranju in informiranju obiskovalcev, obdelala gradivo in spoznala njihovo bazo podatkov. Spoznala sem tudi način raziskovanja in ohranjanja domoznanskih in krajevnih dokumentov. Dobila sem tudi vpogled v delo z obiskovalci knjižnice, spoznala sem strežnike sistema, ki je v pomoč obiskovalcem, seznanila sem se s strukturo in pogostnostjo obiskovalcev, npr. z izposajo zvočnih knjig, dostavo gradiva na dom, organizacijo raznih predstav itd. Spoznala sem tudi programe in dejavnosti otroškega oddelka in tudi sama delala na tem oddelku. Dobila sem informacije o založniški dejavnosti in o literarno-propagandni dejavnosti knjižnice. Hkrati sem

spoznala literarno, umetniško in družbeno-znanstveno revijo Bárko.

Razen tega sem se seznanila še z vlogo knjižnice na kulturnem področju, ki se zrcali skozi literarne, likovno-umetnostne in gledališke prireditve, ki jih organizira regionalna knjižnica v Békéscsabi. V naselju Kötegyám sem se udeležila konference, ki je obravnavala pomen telehiše na podeželju. V Kötegyámu je telehiša dobila prostore v knjižnici, zaradi česar je optimalno obiskana. Nato sem obiskala še mestno osnovno šolo in gimnazijo ter njeno knjižnico. Ogledali smo si knjižnični fond in se seznanili z vlogo omenjene knjižnice v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Županijska knjižnica Békéscsaba že dolga leta gosti zamejske madžarske knjižničarje na strokovnem spopolnjevanju. Kot predstavnica manjšine pozitivno ocenjujem njihova prizadevanja, možnost strokovnega vpogleda in delo v knjižnici ter odprtost in pomoč direktorja knjižnice, gospoda dr. Zoltána Ambrusa, namestnice direktorja Györgyné Litauszky in vseh zaposlenih. Zadovoljno sem se vrnila s strokovnega spopolnjevanja in srečanja knjižničarjev, za kar se organizatorjem zahvaljujem.

Judit Zágorec-Csuka,
knjižnica Dvojezične
OŠ I. Lendava

DAN ODPRTIH VRAT V KNJIŽNICAH TRŽAŠKE IN GORIŠKE POKRAJINE

V zadnjem obdobju se je na območju tržaške in goriške pokrajine razvilo omrežje javnih knjižnic, ki hranijo in izposojajo gradivo v slovenščini. Na Tržaškem se je osrednji Narodni in študijski knjižnici v mestnem središču pred dvajsetimi leti pridružila Knjižnica Pinko Tomažič in tovariši openskega Kulturnega društva Tabor, pred letom dni pa so openskemu zgledu sledili Skedenjci in odprli vrata svoje društvene knjižnice. Posluh za širjenje tiskane besede in branja so pokazale tudi okoliške občine: v zgoniški občini deluje od leta 1989 knjižnica v Salezu, devinsko-nabrežinska občina, ki ima na področju javnih knjižnic bogato tradicijo, je septembra 1999 ponovno odprla za javnost knjižnico v prenovljenih prostorih na nabrežinskem vaškem trgu, dolinska občinska uprava pa je leta 1995 izbrala za sedež svoje knjižnice Gledališče F. Prešeren v Boljuncu. Prav tako razvejana je mreža knjižnic na Goriškem, kjer poleg Knjižnice D. Feigla v mestnem središču Gorice, delujejo se občinske knjižnice okoliških občin, in sicer v Doberdolu, Sovodnjah in Steverjanu.

Lahko rečemo, da so knjižnice teritorialno enakomerno porazdeljene, čeprav se seveda razlikujejo po bogastvu svojega fonda ter po številu ur tedenskega odprtja. Med knjižničarkami, ki skrbijo za te knjižnice, se je pokazala potreba po večjem sodelovanju in na sestanku se je porodila zamisel, da bi skupno izpeljali prireditve, ki bi pomagala seznanjati širšo javnost o obstoju in delovanju knjižnic s slovenskim gradivom na Goriškem in

Tržaškem. Ker smo v februarju, mesecu, ko Slovenci praznujemo dan naše kulture, so knjižničarke sklenile odpreti vrata knjižnic, ko so ta običajno zaprta, in sicer na nedeljo. Prireditve so zgovorno poimenovala Dan odprtih vrat, ki je v glavnem potekala v nedeljo 11. februarja, nekatere od knjižnic pa so se odločile za 8. ali 18. februar. Poleg običajne izposoje so se tega dne v vsaki knjižnici zvrstile tudi razne kulturne prireditve, obiskovalci pa so si lahko ogledali vse prostore.

Tako so v Narodni in študijski knjižnici predstavili knjižno novost tržaške pisateljice Eveline Umek in ilustratorke Žive Pahor "Sprehod z baronom in drugimi znamenitimi Slovenci". Živahno pripovedovanje avtorice je s svojimi ilustracijami popestrila se Živa Pahor, ki je za priložnost v knjižnici razstavila tudi risbe objavljene v omenjeni knjigi. Poleg tega so si obiskovalci lahko ogledali tudi skladišče, ki bralcem navadno ostaja zaprto, ter ob prigrizku in čaju poklepetali s knjižničarkami.

Openska Knjižnica Pinka Tomažiča in tovarišev je najmlajšim obiskovalcem predvajala film Pika Nogavička. Istočasno so si omislili razstavo Prešernovih del, ki jih hrani Knjižnica.

V jutranjih urah so lahko obiskali svoji knjižnici občani devinsko-nabrežinske in zgoniške občine. Učenci oz. dijaki osnovnih in srednjih šol teh okoliških občin so sestavili lestvico najbolj priljubljenih Prešernovih pesmi. Najvišje uvrščene pesmi so potem podali na prireditvi. Knjižničarka nabrežinske knjižnice je s Prešernovim delom seznanila učence italijanske osnovne šole G. Carducci iz Nabrežine, ki se v šoli učijo slovenščino.

Pri KD Ivan Grbec iz Skednja, ki upravlja društveno knjižnico, so se odločili odpreti knjižnico uro pred

proslavo in jo zapreti uro po njej.

Na Goriškem so v glavnem odprli vrata svojih knjižnic prav 8. februarja z izjemo Feiglove knjižnice, ki je bila odprta v nedeljo 11. V knjižnicah so bralce seznanili s knjižnimi novostmi in so posvetili posebno pozornost najmlajšim obiskovalcem. Tako so v Gorici v popoldanskih urah vrteli risanke v slovenščini, medtem ko so si starejši obiskovalci ogledovali vse prostore in si izposojali knjige.

Doživeli smo torej neobičajno nedeljo v knjižnicah, ki so jo seveda dodatno razgibali obiski starih in novih uporabnikov, čeprav bi bil lahko obisk številnejši. Je pa res: treba je začeti, prihodnjic bo gotovo boljše!

Ksenija Majovski,
Narodna in študijska knjižnica
Trst

PRISPEVKI KNJIŽNIČARJEV IZ DRUGIH DRŽAV

S pomočjo Andreja Pinterja s Fakultete za družbene vede smo iz Švedske dobili zanimivo predstavitev knjižnice na Univerzi v Orebru, ki jo objavljamo v nadaljevanju.

OREBRO UNIVERSITY LIBRARY¹

nova univerzitetna knjižnica
na Švedskem

Univerza Orebro²

Januarja 1999 so se tri visoke šole na Švedskem spremenile v univerzitetne. Ena od njih je tudi Univerza v Orebru, kjer je visokošolski študij potekal že več kot 30 let. Študenti lahko izbirajo med 50 različnimi študijskimi programi in med 400 različnimi tečaji s področja družboslovja, humanistike, ekonomije, zdravstva, tehnike in naravoslovja. Na Orebru poteka tudi program za kuharje in natararje, poleg tega pa je Orebro ena redkih univerz za glasbeni študij na Švedskem. Na univerzi je okoli 11.000 študentov in okoli 700 zaposlenih. Na univerzi deluje 10 oddelkov in 7 multidisciplinarnih raziskovalnih skupin.

Univerza ima zelo razvite mednarodne stike in tudi knjižnico obiščejo številni obiskovalci iz tujine. Sedaj pa smo prvič povabljeni, da napišemo članek za tujo publikacijo in smo na to priložnost zelo ponosni.

Knjižnica na Univerzi Orebro

Univerza Orebro je leta 1996 odprla novo knjižnico. V novi stavbi so se združile tri knjižnice, ki so prej delovale v okviru visoke šole.

Organizacija

Z združitvijo treh knjižnic je bilo potrebno izvesti tudi spremembe v organizaciji. Predstojnik knjižnice, Elisabet Andersson, je zaposlenim omogočila, da so izoblikovali več skupin, ki so sodelovale pri načrtovanju sprememb. Te skupine so podale predlog, ki je danes skoraj v celoti zaživel v praksi.

¹ <http://www.oru.se/english/Library.htm>

² <http://www.oru.se/english/index.html>

Glavna knjižnica je razdeljena v pet enot: izposoja in informacije, nabava in katalogizacija, oddelek za sodelovanje, računalništvo, administracija. V knjižnici je zaposlenih 44 ljudi, 19 moških in 25 žensk.

Oddelek izposoje in informacij je odgovoren za vso izposajo, tudi za medbibliotečno izposajo, ter za vodenje in raspored na izposoji in na informacijah. Tudi naši tehnični strokovnjaki spadajo v to enoto. Na oddelku informacij je vedno prisoten vsaj en asistent in posebej usposobljeni študenti, ki omogočajo, da je izposoja odprta dolgo v noč in ob koncu tedna. Na oddelku informacij je prisoten tudi en ali več bibliotekarjev 57 ur na teden. Skoraj vsi od 18 zaposlenih bibliotekarjev delajo delovnega časa tudi na oddelku informacij. Kot dopolnilo informacijskemu oddelku imamo tudi tkim. "Workshop". To je majhna sobica s 6 računalniki, od katerih lahko uporabniki 4 rezervirajo. Eden od bibliotekarjev je vsak dan 3 ure na razpolago študentom za pomoč pri iskanju informacij. Tu poteka individualno svetovanje uporabnikom o tem, kako in kje iskati, saj imamo kar 50 naročenih podatkovnih baz. Taka pomoč uporabnikom pri iskanju informacij je zelo dobro ocenjena tako pri uporabnikih kot pri bibliotekarjih. Tudi nekaj drugih knjižnic je začelo uporabljati to našo idejo.

Oddelek za nabavo in katalogizacijo gradiva je nastal pred kratkim, ko sta se združila prej dva samostojna oddelka. Ta oddelek skrbi za vse nakupe, darila, vezave, katalogizacijo in klasifikacijo. To je največji oddelek.

V *oddelku za sodelovanje* dela osem bibliotekarjev. Eden je odgovoren za oddelek, ostali pa so odgovorni za sodelovanje z oddelki na univerzi. Med njihovo delo spada

tudi planiranje in vodenje izobraževanja študentov, profesorjev in raziskovalcev, izbira ustrzenih knjig, revij in podatkovnih baz, ter iskanje informacij, vse v sodelovanju s predstavniki oddelkov na univerzi. Imamo dve sobi za izobraževanje uporabnikov, v vsaki je 12 računalnikov. Za številnejšo publiko pa imamo predavanja v dvorani univerze.

Knjižnica ima tudi lasten *računalniški oddelek*, ki skrbi za strojno in programsko opremo, za mrežo in za knjižnično domačo stran na webu.

Administrativni oddelek skrbi predvsem za finance.

H knjižnici spadata tudi dva manjša oddelka: urednik serijskih publikacij ki jih izdaja univerza in nadzornik za zunanje kulturne aktivnosti univerze. Sedaj delujeta še dve podružnični knjižnici: knjižnica Glasbene šole in knjižnica Oddelka za kulinariko. Knjižnica je tudi imenovana za Evropski dokumentacijski center in dobiva številne dokumente, tiskane in računalniške, ki jih izdajajo različne institucije Evropske skupnosti.

Nova zgradba

Nova zgradba knjižnice je tipična predstavnica knjižnične arhitekture na Švedskem v 90-ih letih, čeprav sta arhitekto Julianno Farago delno navdihnili stavbi stare British Library v Londonu in stavba Univerzitetne knjižnice v Budimpešti.

Glavni fasadi sta obrnjeni na sever in jug, kjer se odpira razgled na pokopališče iz časa Vikingov. Knjižnica stoji sredi kampusa, po obliki in barvi pa se razlikuje od ostalih stavb. Je temno roza barve z rdečimi opekami, nepravilne oblike, severna in južna fasada pa sta skoraj v celoti steklene. Ob zimskih večerih se "Lanterna" z velikimi okni blešči

kot kristal. Zgradba zbuja precej pozornosti.

Celotna površina knjižnice je 5.400 m². V njej je tudi kavarna in dvorana s 400 sedeži.

Višina v glavnem prostoru je impresivna in odprtost med dvema nadstropjema vzbuja različne komentarje "Zgleda kot hangar", "Mene pa spominja na staro železniško postajo" ali "Spominja na francoske knjižnice 19. stoletja". Konstrukcija in notranja oprema sta čudoviti, čep-rav številni menijo, da akustika ni prilagojena dogajanju in množici ljudi v prostoru.

Večina knjig je v prostem pristopu, imamo pa tudi tri podzemna skladišča. Za uporabnike je na razpolago 800 sedežev, vključno s tistimi v tihih študijskih področjih in v sobah za manjše skupine. Uporabniki imajo na razpolago 60 računalnikov.

Dejavnosti

V decembru 1999 je fond štel 230.000 enot, 6.000 naslovov revij (4.000 jih je dostopnih v elektronski obliki), 16.000 mikrooblik. Izposoja je v letu 1999 dosegla 178.000. Študentje si lahko učbenike izposodijo za 7 dni, ostalo literaturo pa za 4 tedne; profesorji in raziskovalci imajo daljši rok izposoje. Tudi odrasli člani, ki niso z univerze, si lahko sposojajo knjige iz knjižnice, kar ne dovolijo vse univerzitetne knjižnice. Knjižnica je odprta 75 ur na teden.

V zadnjih nekaj let so vse aktivnosti knjižnice narasle, padlo je le število obiskovalcev s 3.100 na 2.600 na dan v letu 1999 in število zahtevkov naših uporabnikov za medknjižnično izposajo. Menimo, da je razlog za to tudi možnost elektronskega dostopa do informacij in navori knjižnice, da bi uporabnike naučili, da se znajdejo sami.

Klasifikacijski sistem

Kot večina knjižnic na Švedskem tudi mi uporabljamo klasifikacijski sistem SAB, ki je hierarhičen sistem temelječ na črkah. Ta sistem se uporablja tudi pri postavljanju knjig na police.

Računalniški knjižnični sistem

Orebro je ena od petih švedskih univerzitetnih knjižnic, ki sodelujejo v povezanem računalniškem sistemu. Vse so ga nabavile ob istem času in njegovo vzdrževanje in razvoj je rezultat naporov vseh petih knjižnic. Ta sistem se imenuje Voyager¹, ki je delo ameriškega proizvajalca Endeavor Information Systems. Sedaj uporabljamo vse štiri module: OPAC, izposajo, katalogizacijo in nabavo. Temelji na Windows, nekatere funkcije pa ima tudi na webu. Uporabniki lahko pošiljajo zahtevke za izposajo in si sami podaljšujejo izposojeno gradivo online. V knjižnici imamo tudi dva nova terminala za samoizposajo.

Tako kot večina sistemov ima tudi ta svoje prednosti in pomanjkljivosti. Za nas je pripravno, da ga uporabljajo številne knjižnice po svetu, lažje iščemo po katalogu Library of Congress v Washingtonu ali po katalogu Knjižnice UN v Ženevi, ki imata podoben OPAC. Največja pomanjkljivost je to, da je sistem zelo nefleksibilen in nam ne omogoča uporabo vseh lokalnih orodij, ki bi jih želeli.

Vzajemni računalniški katalog

Na Švedskem že več kot 20 let deluje vzajemni računalniški katalog za literaturo, Libris², ki je sedaj dostopen tudi na webu. Servis ponuja Oddelek Libris v Royal

¹ Lokalni katalog Voyager

<http://www.oru.ldc.lu.se>

² Libris <http://libris.kb.se/english/home.html>

Library of Sweden¹. Online vzajemni računalniški katalog je naše najpomembnejše orodje, saj je v njem več kot 4.000.000 zapisov o naslovih, ki jih ima okoli 200 švedskih knjižnic, predvsem raziskovalnih. To podatkovno bazo uporabljamo za medknjižnično izposajo v naši državi in kot pomoč pri naročanju gradiva.

Prihodnost

Naša knjižnica se je iz knjižnice, ki je bila namenjena predvsem visokošolskim študentom, razvila v univerzitetno raziskovalno knjižnico. V letu 2000 smo začeli ustanavljati nove arhive, v katerih so predvsem mikrooblike in digitalni dokumenti.

Tri nove švedske univerzitetne knjižnice smo podale skupno zahtevo, da bi lahko zastopj naročale nacionalno literaturo pri tiskarjih (kot na Norveškem) namesto celotnega obveznega izvoda, ki ga dobivajo stare univerzitetne knjižnice. Sedaj moramo večino literature kupovati. Vlada in prorektor povdarjata, da je prenova visokega šolstva nujna in številna poročila povdarjajo, da morajo knjižnice pri tem imeti pomembno vlogo.

Prepričana sem, da bo situacija v naši knjižnici čez nekaj let precej drugačna kot danes.

Monica Norr,
Orebro University Library
prevedla
Jelka Kastelic, NUK

¹ Royal Library of Sweden
<http://www.kb.se/ENG/kbstart.htm>

ODMEVI

PO SLOVENSKEM PREŠERNEM LETU PA V ZAMEJSTVU VSE MANJ PREŠERNO

dnevniški zapis o Narodni in študijski knjižnici v Trstu

Petek, 19. januar: Kosovelova knjižnica v Sežani

V odboru Društva bibliotekarjev Primorske je ena izmed točk dnevnega reda Problematika Narodne in študijske knjižnice v Trstu. Prisluhnemo bibliotekarki Gabrijeli Caharija, ki si prizadeva pojasniti sedanji položaj slovenske ustanove v Trstu. Kaj se dogaja?

Medtem ko poslušam, predelujem v sebi vesti, ki sem jih bila deležna zadnje čase pogosteje kot sicer: o globalnem zaščitnem zakonu so res poročali, v preletu zaznam Tenceja in Muženičevo ... Toda knjižnice, ne spomnem se, da bi jo kdo posebej izpostavljal v tisku ali na televiziji, le pod slovenske ustanove. V čem je torej problem drugačen od dosedanjega, ponavljajočega? Doslej je bila pravna podlaga financiranja po deželnem zakonu oz. zakonu za obmejna območja, ki je zagotavljal obnavljanje sredstev na tri leta, danes pa so prepuščene na nemilost proceduri sprejemanja globalnega zaščitnega zakona za Slovence v zamejstvu. Pomeni, da so v Narodni in študijski knjižnici v Trstu praktično ostali brez preživetvenih sredstev, s premalo kadra, knjig, prostora – tipični začarani krog in značilen pojav v zgodovini slovenskega knjižničarstva v taki obliki nekaj desetletij nazaj tudi v matični domovini. Danes prej izjema.

Sprejmemo sklep, da kot strokovno društvo naslovimo pismo, v katerem bo razložena problematika obstoja tržaške knjižnice s prošnjo predsednikoma države in vlade, zunanjemu in kulturnemu ministru ter še nekaterim, naj že kaj ukrenejo, da se zadeva premakne, saj poslanstvo te kulturne institucije presega državne meje. Kot strokovno združenje le seznanimo z naše plati in opozorimo. Ali morda kaj več, česar ne vemo?

Če ničesar nismo storili, smo to dolžni storiti.

Zahvalim se Lučki Čehovin za prijaznost in jo sedaj vidim drugače: spoštujem jo, kajti veliko delo ima za seboj – življenjsko delo je postaviti knjižnico in razvita bralna kultura kaže na dolgoletno skupno prizadevanje zaposlenih in jasno vizijo.

Gabrijeli napovem obisk.

Sreda, 24. januar: Knjigarna Dom knjige v Kopru

Grafenauerja v Librisu lahko spustim, z akademsko zamudo priletim, da slišim Jožeta Pirjevca, Milico Wohinz in Nevenko Troha. V državnih arhivih odpirajo nove dokumente in zgodovinarji posredujejo vsebine javnosti.

Mimogrede vprašam novinarko TV Koper – Capodistria, zakaj se Knjižnice posebej ne omenja, tako kot druge institucije, v zvezi s problematiko sprejemanja zaščitnega zakona.

Četrtek, 25. januar

Slišiva se z Anico Božič, predsednico Društva bibliotekarjev Primorske. Da, pismo – - prošnja mora čimprej naprej, pred slovenskim kulturnim praznikom. Če se do tedaj ne premakne, bo potrebno postoriti še kaj.

Četrtek, 1. februar

S Špelo se voziva proti državni meji na Škofijah. Ugotoviva in se zaveva pomena in veljavnosti nove osebne izkaznice. Posledica tega, da se pravočasno ne drenjaš pred uradnimi okenci. Vrneva se in telefonsko sporočim, da prideva na prijateljski obisk jutri.

Petek, 2. februar: Narodna in študijska knjižnica v Trstu

Sončno jutro v Trstu. Spomnim se na Pahorjevo Mesto v zalivu. Ko sem ga pred leti prebrala sem si dejala, da tistega časa bolje kot tako ne moreš napisati. Po obvoznici sva se nekoliko izognili prometu. Zaradi mraza začutim prste in ušesa. Od parkirišča ob morju poskušava ujeti diagonalo do Oberdankovega trga, kolikor le mogoče po sončni strani mesta. Še križišče naprej in prehod. Sva v Ulici svetega Frančiška. Skoraj bi zgrešili: Tržaška knjigarna je že takoj zraven. Številka 20: steklena, zamrežena, črna kovinska vrata. Levo in desno table z imeni slovenskih organizacij oziroma ustanov. Med gumbi izbereva Narodna in študijska knjižnica Trst, po stopnišču navzgor, v nadstropje. Sprejmeta naju knjižničarki Gabrijela in Neda, pozdraviva še oporečnika. Ravnatelj je odsoten, Ksenija pride popoldne. Le še gospa, ki skrbno čisti, najbrž celotno hišo.

Osrednja slovenska knjižnica v Italiji, ki po podatku Inštituta za narodnostna vprašanja služi približno 70.000 Slovincem. V tej stavbi je knjižnica od 1977. leta (nastala 1947. leta in bila odprta za javnost štiri leta kasneje), na 450 m² skoraj 100.000 enot knjižničnega gradiva, brez prostega pristopa, ki bi bil glede na splošnoizobraževalni značaj knjižnice, nujen. Pomislim na lažjo dostopnost skoraj sleherne trgovine, tako za invalide kot matere z malimi otroki, starejše ... Tri knjižničarke, 50-urna odprtost v tednu. Po

zaslugi zaposlenih prostori delujejo urejeno, kako šele za nepoznavalca! Še najbolj študentje, ki redno uporabljajo čitalnico, pa tudi otroci že vedo, da je prostora premalo. Za slednje je njim ustrezna zbirka mladinske literature na borih nekaj kvadratnih metrih površine. Kljub arhivski nalogi pisno kulturno dediščino odpisujejo in tu je zelo težko ubrati kriterij, s posledicami katerega ne bi prizadeli posameznega človeka, bralca, ustvarjalca in raziskovalca.

V prenapolnjenem skladišču so kartonske škatle z obveznimi izvodi iz lanskega leta. Tudi, če bi jih uspeli obdelati, mimogrede so vključeni v sistem Cobiss, ni več mesta na skladiščnih policah, skladiščni prostori na drugih lokacijah pa ne bi bili smiselni.

Z mojim razumevanjem si nihče ne more pomagati, toda v tem trenutku vem, da jim razen tega, da jih razumem, drugega ne zmorem dati. Med vračanjem v Izolo s sodelavko razmišljava, sklenem seznaniti knjižničarje in knjižničarke v Sloveniji.

Nedelja, 11. februar: dan odprtih vrat v Narodni in študijski knjižnici v Trstu

Določene življenjske razmere izzevo ustvarjalnost in tako se uresničijo v na videz preprostih zamislih vrhunska dela. Knjižničarka Ksenija Majovska ter avtorici Evelina Umek in Živa Pahor predstavijo slikanico "Sprehod z baronom in drugimi imenitnimi Slovenci". Vračanje v čas barona Zoisa. Pod ilustratorkinimi prsti oživita baron in baronica. Otroci barvajo, odrasle pomirja razlaga avtoric in glasbena kulisa. Poklepetamo. Kako močni so takšni trenutki, se zavem, ko skupaj z mojo tretjerojenko Brino zapustiva Ulico sv. Frančiška in se že voziva ob morju, proti Krasu. Vsaj sedem let je že tega, ko je takratna predsednica DBP Alenka Šauperl

pripravila posvet o zamejskih knjižnicah na Opčinah. Tedaj smo se s tramvajem odpeljali do Trsta, kjer nas je na Oberdanekovem trgu pričakal Samo Pahor in nas popeljal po mestu, od ustanove do ustanove, vse povezane s kulturnim življenjem Slovencev.

Ustavim ob morju. V objektiv poskušam ujeti Miramar in tako kot množica ljudi tudi sonce vase. Vsi skupaj ga potrebujemo, kajti politično zarezana meja ne more geografsko razdeliti prostora in ljudi.

Torek, 13. februar: "Allegro, ma ne preveč"

V koprskem gledališču je na večer Kobalova predstava. Danes jo izpustim, saj so vstopnice že zdavnaj razprodane. Na tretjih TV-poročilih nič o globalnem zakonu.

Pomislim, da si skupaj delimo isti čas in vem, da je v njem dovolj prostora za preživetje vseh. Ljudje s kulturo v srcu so tega vredni.

Nadja Mislej-Božič,
Matična knjižnica Izola

NOVE PUBLIKACIJE

IVO ZUPANIČ 1890 - 1986

Uspešno nadaljujemo izdajanje publikacij iz zbirke Osebnosti, v kateri želimo predstaviti znane Mariborčane, popestriti otvoritev razstave ali dopolniti simpozij, kar se je dogajalo z drugim zvezkom zbirke z naslovom Ivo Zupanič 1890 - 1986, slovenski vinogradniški in vinarski strokovnjak.

Avtorica knjige Sandra Kurnik Zupanič iz Enote za domoznanstvo Univerzitetne knjižnice Maribor se je odločila za prikaz Zupaničeve biografije v prvem delu publikacije. V drugem delu je predstavljena avtorjeva bibliografija, ki vsebuje strokovne prispevke in knjige ter članke o njem. V zadnjem delu knjige so objavljeni spomini Iva Zupaniča na domačijo v Vajgnu. Vključene fotografije so iz družinskega albuma in prikazujejo Iva Zupaniča, starosto slovenskih vinogradnikov in vinarjev, v družinskem krogu in med kolegi, seznanijo nas tudi z vinogradniškimi kraji in običaji, značilnimi za življenje na velikem in trdnem štajerskem posestvu.

Izid drugega zvezka iz zbirke Osebnosti je pospremila razstava v Univerzitetni knjižnici, posvet Laški rizling, ponos vinorodne dežele Podravske v Jarenini, (kjer so sodelovali slovenski kmetijski strokovnjaki), odkritje spominske plošče v Jarenini in izid zbornika ob 110. obletnici rojstva Iva Zupaniča.

Domoznansko poslanstvo edicije je kolegica Sandra Kurnik Zupanič izpolnila z novimi informacijami o življenju in delu učitelja in

vinarskega strokovnjaka, znanega Mariborčana Iva Zupaniča, prispevala je k ugledu raziskovalnega dela v knjižnici in ponudila zanimivo poljudno branje someščanom.

Knjigo lahko naročite in kupite v Enoti za domoznanstvo UKM.

Varja Praznik,
UKM

FRANCIS BOTTO: DICTIONARY OF MULTIMEDIA AND INTERNET APPLICATIONS¹

Nekateri knjižničarji vse težje sledimo novim medijem, optičnim zapisom, ki prinašajo pomembne informacije nam in našim uporabnikom. Težave se pojavijo že pri razumevanju oznak zapisov, kot je na primer novejša oznaka DVD, zapis po katerem obiskovalci v knjižnicah že nekaj časa sprašujejo. Ko kratice razrešimo, premišljujemo kakšna tehnologija je to, kakšne vrste zapise prinaša, koliko podatkov je zapisanih, kakšne oblike je medij in nenazadnje zelo pomembno, kaj vse potrebujemo za predvajanje. Seveda je cela vrsta računalniških revij v slovenskem in drugih jezikih, ki opisujejo tehnološki razvoj medijev. Sistematično spremljati to področje pa je za marsikatero knjižničarja že prava mora.

Med drugimi priročniki na tem področju je lahko knjižničarju in uporabniku v pomoč zanimiv slovar, ki je izšel leta 1999 pri založbi John Wiley & Sons z naslovom *Dictonray of multimedia and internet applications* in s podnaslovom A

¹ Čeprav knjiga ni najnovejša, je pa zanimiva, smo njeno predstavitev uvrstili v rubriko Nove publikacije.

guide for developers and users avtorja Francisa Botta. V slovarju so po abecednem redu obdelana imena, izrazi, fraze, pomembni podatki in kratice s področja računalništva, multimedije in interneta. Za boljše razumevanje določenih področij so dodane slikovne preglednice.

Iz zanimivega dela so na kratko predstavljene določene kratice, kot tipične oznake, ki se največkrat pojavljajo v zvezi z elektronskimi mediji, med njimi so tudi tiste, ki so ali bodo slej ko prej del knjižničnih gradiv vsake knjižnice.

- *CD-ROM (Compact Disc-Read Only Memory)* je univerzalni medij na osnovi kompaktne plošče. Bil je prva zares uporabna oblika multimedijskega medija. Standardni disk s premerom 12 cm, ki se prvič pojavi leta 1983, podpira do 660 Mgb kapacitete. En disk ustreza 400-tim disketam. Nanj lahko shranimo do 250.000 strani A4 besedila oziroma 100.000.000 besed. Tako kot avdio disk je tudi video disk narejen iz kovinske prevleke na polikarbonatu in prevlečene s prozornim zaščitnim lakom. Spiralna sled od sredine navzven je dolga 5 km.
- *CD-ROM drive* je naprava za branje CD-ROM-ov. Lahko je prenesen, zunanji ali notranji, vgrajen v računalniku ali multimedijski napravi. Pomembni podatki pri pogonu so: pristopni čas (malo več kot 100 ms), hitrost pretoka podatkov (pri enojni hitrosti je to približno 150 Kb/s), način priklopa na računalnik (lahko je IDE, SCSI, USB, paralelni kot tiskalnik); najboljši je na SCSI-2 vmesniku, združljivost z obstoječimi formati, fizična lastnost (vgradni, zunanji, prenosni).

- *CD-DA (Compact Disc-Digital Audio)* je ahronim za avdio CD, ki sta ga patentirala leta 1982 Philips in Sony. Plošča CD premera 12 cm omogoča: visok dinamičen obseg, nič šumov v ozadju, neobčutljiv za motnje iz okolja.
- *CD disc master* je master disc, izrisan v steklu in je namenjen izdelavi matrice za tiskanje večjih količin diskov. V steklu se z laserskim žarkom izžge podatke, ki naj jih disk vsebuje.
- *CD graphics* je standardna metoda pri kateri besedilo, grafiko in animacijo snemamo z uporabo "podkanalov", ločenih za avdio (8) in grafiko (6). Za branje takih diskov so potrebne naprave, ki znajo dekodirati CD-avdio in grafiko.
- *CD-I (Compact Dis-Interactive)* je multimedijski format, ki ga je razvil Philips. Je zelo specifičen in zahteva posebno programsko opremo.
- *CD-R drive (CD-Recordable)* je pogon, ki je sposoben na prazne CD-R diske zapisati podatke, običajno v različnih formatih (video CD, foto CD, CD-ROM, CD-I). Po zadnjih spoznanjih predvidevamo, da so podatki na pravilno vzdrževanem in shranjenem disku uporabni vsaj 25 let. Jasno jih lahko vmes presnamemo in jim s tem podaljšujemo življenjsko dobo. Obstajajo še specialni stekleni CD-R diski, ki omogočajo varno hrambo podatkov za več sto let. Pomembne lastnosti, ki jih mora imeti CD-R pogon so: podpirati mora čim večjo kapaciteto, znati mora brati pri različnih hitrostih, znati mora zapisovati pri različnih hitrostih (prihranek časa), podpirati mora različne, že naštetih formate, pomemben je način priklopa (SCSI ali paralel),

programska oprema za delo s pogonom mora biti uporabniku prijazna.

- DVD je tehnologija optičnih diskov, ki zagotavlja dovolj prostora za zapis celovečerenega filma v MPEG-2 video zapisu. DVD je akronim za Digital Video Disc in Digital Versatile Disc. Omogoča shranjevanje oziroma zapis podatkov v velikostih 4,7 Gb, 8,5Gb in 17 Gb ter obstaja v štirih oblikah:

1. DVD namenjen trgu kot nadomestilo za video CD in VHS video.
2. DVD-ROM, ki deluje na enakih principih kot CD-ROM le z mnogo večjo kapaciteto.
3. DVD-RAM omogoča zapis v velikosti 2,6 Gb.
4. DVD+RW omogoča ponoven zapis (rewritable) v velikosti 3 Gb.

Tehnični podatki: debelina 1,2 mm, premer 120 mm, zapis – 4,7 Gb enoslojno enostransko, širina sledi zapisa 0,74 mikrometra, 650/ 635 nanometer laser čitalec.

- DVD-ROM je navzdol združljiv s CD-ROM kar pomeni, da CD-ROM-e lahko "gledamo" na DVD pogonu.

Slovar Francisa Botta bi bil dobrodošel tudi v slovenskem jeziku. Na voljo je v NUK, UKM, CTK, na Visoki šoli za management v Kopru in v Knjižnici Bežigrad v Ljubljani.

Mateja Ločniškar-Fidler,
Knjižnica Bežigrad

ČESTITKE

Na predlog Univerze v Ljubljani Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, je predsednik Republike Slovenije podelil **Centralni tehniški knjižnici Univerze v Ljubljani** za njen prispevek k razvoju knjižnične in informacijske dejavnosti, posebej za njeno zaslužno vlogo pri uresničevanju univerzitetnega študija in raziskovalnega dela *Častni znak svobode Republike Slovenije*.

Na predlog Sveta CTK-ja je predsednik Republike Slovenije podelil **ga. Nadi Čučnik-Majcen** za njeno organizacijsko in strokovno delo pri uveljavljanju sodobnega knjižničarstva in arhivstva v Sloveniji *Častni znak svobode Republike Slovenije*.

Ob 8. februarju, kulturnemu prazniku je *Mestna občina Novo mesto* podelila priznanja in nagrade za leto 2000. Ponosni smo, da je med prejemniki *plakete Novega mesta* tudi naša sodelovka **Alojzija Kristan**, zaposlena v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto kot vodja oddelka za mladino. Plaketo je prejela za dolgoletno širjenje bralne kulture, za kar ji sodelovci iskreno čestitamo.

Andreja Pleničar,
Knjižnica Mirana Jarca
Novo mesto

Vsem kolegom za priznanja čestitamo in želimo še naprej uspešno delo!

BORZA DELA

Potrebujete nekoga, ki bo obdelal osebne bibliografije raziskovalcev? Ali pa bi radi čim več knjižničnega fonda vnesli v vzajemno bazo podatkov COBIB? Morda pa potrebujete kakšno drugo pomoč v knjižnici za polovični delovni čas (4 ure)?

Ponujam vam svoje znanje in izkušnje. Pokličite me. Nevenka Kocijančič (tel.: 041 450215)

Knjižnica Prirodoslovnega muzeja Slovenije išče **bibliotekarja** za določen čas zaradi nadomeščanja sodelavke v času porodniškega dopusta. Zaželena je visokošolska izobrazba bibliotekarske ali naravoslovne smeri in obvladovanje sistema COBISS. Nastop dela bo mogoč predvidoma 1. maja 2001. Prijave pošljite na naslov: *Knjižnica, Prirodoslovni muzej Slovenije (Slovenian Museum of Natural History), Prešernova 20, p.p.290, 1000 Ljubljana*. Dodatne informacije lahko dobite po telefonu: 01 / 241 09 44 ali po el. pošti: alenka.jamnik@guest.arnes.si.

OBVESTILA

Iz **Goriške knjižnice Franceta Bevka** so nam sporočili, da *Rajko Slokar* ni več ravnatelj Goriške knjižnice, ker se je 31.12.2000 upokojil. Vršilec dolžnosti ravnatelja je za dobo do enega leta *Boris Jukič*, višji bibliotekar.

Kolegu Rajku Slokarju, ki je bil ravnatelj Goriške knjižnice od leta 1988 želimo v pokoju veliko prijetnih trenutkov, kolegu Jukiču pa veliko uspehov pri opravljanju nove dolžnosti!

LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE

Drugi mednarodni seminar **Libraries in the Digital Age** bo potekal od **23. do 28. maja 2001** v Inter-univerzitetnem centru, Dubrovnik. Direktorja seminarja sta prof. Tefko Saracevic in prof. Tatjana Aparac-Jelušić, organizacijski odbor pa vodi Radovan Vrana.

Glavni temi seminarja sta: *etična in pravna vprašanja in Internet*, ki jo vodi prof. Rafael Capurro, ter *informacijske usluge: teorija in praksa*, ki jo vodi prof. Tefko Saracevic. Deset vabljenih uglednih tujih strokovnjakov s področja knjižnične in informacijske znanosti, ter tuji in hrvaški predavatelji bodo predstavili svoja dela, vodili bodo 8 delavnic in dva tutoriala.

Število udeležencev seminarja ni omejeno, je pa omejeno število udeležencev na dvajset za posamezno delavnico ali tutorial. Prijave spreje

mamo do 1. aprila 2001, kotizacija pa je potrebna vplačati do 15. aprila 2001.

Kotizacija vključuje delovne materiale, svečano večerjo, kulturni program in skupni izlet z gosti iz tujine na Korčulo.

Pri rezervaciji hotela morate poudariti, da ste udeleženec seminarja LIDA 2001 pri IUC-u.

Podrobnejša obvestila dobite na web strani:

<http://www.ffzg.hr/infoc/lida> ali na e-mail naslovu lida@ffzg.hr ter po telefonu 01/600 23 21.

IŠČEMO KNJIGE

Objavljamo seznam knjig, ki jih Narodna in univerzitetna knjižnica potrebuje za svoj fond, ker jih kljub reklamacijam ni prejela kot obvezni izvod in jih ni več v prodaji. Upamo, da nam bo z vašo pomočjo uspelo najti katero od naštetih knjig:

SUHODOLČAN, Leopold

I dodici elefanti / Leopold Suhodolčan ; ilustrazioni di Jelka Reichman. - Firenze : Guinti Marzocco, 1987 (Ljubljana : Mladinska knjiga). - <31 str.> : ilustr. ; 26 cm

FERČEJ, Jože

Govedoreja / Jože Ferčej, Franc Skušek. - <2., dopolnjen natis>. Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1990 (Ljubljana : Ljudska pravica). - 164 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Srednje izobraževanje. Vzgojnoizobraževalni program: kmetijec) (Specialna živinoreja)

ČIBEJ, Jože Andrej

Poslovna matematika 3 / Jože Andrej Čibej. - 6. izd. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1992 (Ljubljana : Kresija). - 147, 33 str. : graf. prikazi ; 24 cm. - (Srednje izob

raževanje. Vzgojnoizobraževalni program: poslovno finančna dejavnost)

MONTIGNAC, Michel

Jem, torej hujšam : Montignacova metoda / Michel Montignac ; prevedla Marjeta Novak-Kajzer. - 2. natis. - Ljubljana : Vale-Novak, 1998 (<Ljubljana> : Hren Grafika). - 305 str. : graf. prikazi, tabele ; 25 cm ISBN 961-6221-05-1

OBERBEIL, Klaus

Zdravilna moč sadja in zelenjave : učinkovita uporaba zdravilnih lastnosti hrane / Klaus Oberbeil, Christiane Lentz ; <prevod Ernest Jeler in Boris Turk>. - 4. izd. - Ljubljana : Prešernova družba, 1999 (Ljubljana : Mladinska knjiga). - 272 str. : barvne ilustr. ; 25 cm ISBN 961-6261-15-0

Vse, ki imate katero od naštetih knjig in ste jih pripravljene podariti, zamenjati ali prodati NUK, prosimo, da pošljete knjige na naslov:

*Narodna in univerzitetna knjižnica
Turjaška 1*

1000 Ljubljana

za ga. Terezo Poličnik-Čermelj

ali pokličete na tel. 01 5862300
interna 344, e-mail:

tereza.policnik-cermelj@nuk.uni-lj.si

Tereza Poličnik-Čermelj,
NUK

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo obrazec za **prijavo referata** na temo Digitalna knjižnica za letošnje posvetovanje ZBDS. Prijavnica za referat je objavljena v prilogi, oddati pa jo morate do **6. aprila 2001**.
2. V drugi prilogi objavljamo vabilo za referat na sedmi mednarodni konferenci **Interlending & Document Supply**, ki jo organizirata NUK in IFLA Office for International Lending. Konferenca bo potekala od **1. - 5. oktobra 2001 v Ljubljani**.
3. V tretji prilogi objavljamo obvestilo o **4. strokovnem posvetovanju Bralnega društva Slovenije**, ki bo 19. in 20. aprila 2001 v Ljubljani. Tema posvetovanja je **"Različne vrste branja terjajo razvijanje različnih bralnih strategij"**. Objavljamo tudi *prijavnico* za referat.

DEŽURNI KNJIŽNIČAR

NEKAJ POMEMBNEJŠIH OBLETNIC IN PRIREDITEV V LETU 2001

Mednarodno leto prostovoljstva – proglasila GS ZN
Evropsko leto jezikov – projekt Sveta Evrope in Evropske unije
Evropa v šoli 2001: lepše okolje, lepša Evropa – natečaj
20 let Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani
40 let Bralne značke Slovenije

Giuseppe Verdi, italijanski skladatelj - 27. januar 1901 – *100-letnica smrti*
Josip Jurčič, pripovednik, dramatik in časnikar - 3. maj 1881 – *120-letnica smrti*
Josip Murn Aleksandrov, pesnik - 18. junij 1901 – *100-letnica smrti*
Ivan Tavčar, pisatelj – 28. avgust 1851 – *150-letnica rojstva*
Kajetan Kovič, pesnik – 21. oktober 1931 – *70-letnica rojstva*
Kristina Brenkova, pisateljica – 22. oktober 1911 – *90-letnica rojstva*
Walt Disney, ustvarjalec modernega risanega filma, filmski producent,
scenarist in režiser - 5. december 1901 – *100-letnica rojstva*

Januar 2001

1. januar Novo leto, svetovni dan miru
10. januar strokovno srečanje: Uvajanje mladih bralcev v uporabo računalnika v knjižnicah. Pionirska knjižnica v Ljubljani
26. januar seminar Evropa v šoli 2001. Ljubljana, Cankarjev dom

Februar 2001

8. februar Prešernov dan, slovenski kulturni praznik
14. februar strokovno srečanje: Pregled novejših knjižnih produkcij za otroke in mladino. Pionirska knjižnica v Ljubljani
22. februar mednarodni praznik maternega jezika
27. februar pust

Marec 2001

8. marec mednarodni dan žena
9., 10. marec simpozij (Skrivni) dnevnik ustvarjalnega branja ali kako povečati priljubljenost branja v osnovni šoli. Radenci.
14. marec strokovno srečanje: začetek akcije: Slovenski knjižni kviz 2001: Josip Jurčič in Dolenjska. Pionirska knjižnica v Ljubljani
15. marec oddaja literarnih in likovnih del za natečaj Evropa v šoli

20. marec
21. marec
22. – 25. marec

začetek pomladi
svetovni dan poezije, boja proti rasni diskriminaciji
knjižni sejem v Leipzigu

April 2001

2. april mednarodni dan knjig za otroke, rojstni dan Hansa Christiana Andersena
razstava: "Promocija knjižnic in branja" v Pionirski knjižnici v Ljubljani
proglasitev "Moje najljubše knjige 2001" v Pionirski knjižnici v Ljubljani
4., 5. april pravljичni maraton v Cankarjevem domu v Ljubljani
4. – 7. april knjižni sejem v Bologni
11. april strokovovno srečanje: Promocija knjižnic in branja. Pionirska knjižnica v Ljubljani
18. april zaključek ocenjevanja del za natečaj Evropa v šoli
19., 20. april posvetovanje Bralnega društva Slovenije: Različne vrste branja terjajo razvijanje različnih bralnih strategij
23. april svetovni dan knjige in avtorskih pravic
2. pol. aprila posvetovanje Hrvaškega centra za mladinsko literaturo v Zagrebu: Tabu teme v književnosti za otroke in mladino

Maj 2001

1. maj praznik dela
3. maj svetovni dan svobode tiska
8. maj mednarodni dan Rdečega križa
9. maj dan Evrope
zaključna prireditev Evropa v šoli obisk mladinskih in šolskih knjižničarjev v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti
15. maj svetovni dan družine
19. maj praznovanje 40. obletnice Bralne značke Slovenije na Prevaljah

Junij 2001

5. junij svetovni dan okolja
21. junij začetek poletja
23. junij olimpijski dan - kresni večer
25. junij dan državnosti

Julij 2001

1. – 4. julij 12. evropska konferenca o branju, Dublin, Irska: "Other Ways of Seeing: Diversity in Language and Literacy"

Avgust 2001

12. avgust mednarodni dan mladosti

September 2001

7. september – 31. oktober BIB (Bienale ilustracij v Bratislavi)
8. september mednarodni dan pismenosti
17. september dan zlatih knjig
zaključki slovenskega knjižnega kviza po osrednjih SIK
23. september začetek jeseni

Oktober 2001

- oktober praznovanje 20. obletnice Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani
1. oktober mednarodni dan otroka
5. oktober svetovni dan učiteljev
zaključek slovenskega knjižnega kviza 2001, osrednja državna prireditev
10. do 15. oktober knjižni sejem v Frankfurtu
15. oktober mednarodni dan šolskih knjižnic (progl. IASL – The International Association of School Librarianship leta 1999)
24. oktober dan OZN

posvetovanje ZBDS: Digitalna knjižnica

November 2001

- november slovenski knjižni sejem

December 2001

5. december mednarodni dan prostovoljstva
10. december dan človekovih pravic
21. december začetek zime
26. december dan samostojnosti

Tanja Pogačar
Knjižnica Otona Župančiča
Enota Pionirska knjižnica

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM NUK
(januar-marec 2001)

JANUAR	
Datum	Tečaj, seminar, delavnica...
10. – 11.1.	21. Knjižnice za pismenost odraslih (seminar/delavnica)
17. – 18.1.	22. Otroci, povabljeni v knjižnico (seminar/delavnica)
22.1.	17. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje informacij s pomočjo COBISS/OPAC (9.00-12.00)
22.1.	18. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje po elektronskih informacijskih virih (12.00-15.00)
26.1.	27. Knjižnična statistika: splošnoizobraževalne knjižnice

FEBRUAR	
Datum	Tečaj, seminar, delavnica...
1.2	27. Knjižnična statistika: visokošolske knjižnice
6.2.	27. Knjižnična statistika: specialne knjižnice
12.2.	27. Knjižnična statistika: šolske knjižnice
12. – 16.2.	1. Knjiga, knjižnice in knjižničarstvo
22.2.	17. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje informacij s pomočjo COBISS/OPAC (9.00-12.00)
22.2.	18. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje po elektronskih informacijskih virih (12.00-15.00)

MAREC	
Datum	Tečaj, seminar, delavnica...
5. – 7.3.	6. Katalogizacija serijskih publikacij v sistemu COBISS
8. – 9.3.	23. Human resource management in libraries and information centres (delavnica v angleškem jeziku)
12. – 16.3.	2. Izgradnja in upravljanje knjižničnih zbirk
19.3.	31. Predstavitev magistrskih in doktorskih del ter publikacij
20.3.	19. Uporaba in dostop podatkov na CD-ROM
21.3.	17. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje informacij s pomočjo COBISS/OPAC (9.00-12.00)
21.3.	18. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje po elektronskih informacijskih virih (12.00-15.00)
22. – 23.3.	14. Internet za začetnike
26. – 28.3.	5. Tečaj za bodoče aktivne udeležence sistema COBISS
29.3.	7. Obdelava kartografskega in slikovnega gradiva v sistemu COBISS

Letni program izobraževanja, ki ga organizira Izobraževalni center NUK, je natisnjen v posebni publikaciji, ki jo prejmejo vsi naročniki Knjižničarskih novic, ostali pa jo lahko naročijo v vložišču NUK. Program bo dostopen tudi na spletni strani NUK.

V Knjižničarskih novicah bomo objavljali tromesečne preglede izobraževalnih oblik, obveščali vas bomo o spremembah v programu, prav tako o novostih. V letošnjem letu želi Izobraževalni center dati še večji poudarek kot dosedaj - per

manentnemu izobraževanju knjižničarjev in uporabnikov, zato bo poskušal med letom ta del izobraževalnega programa še popestriti. Vabimo vas, da s svojimi predlogi pomagate oblikovati naš program.

Melita Ambrožič,
NUK

NOVICE IZ CTK

ELEKTRONSKE REVIJE CTK

na spletnem naslovu <http://www.ctk.uni-lj.si/revije.html>

CTK je ena redkih slovenskih knjižnic, ki v bazi COBIB katalogizira tudi elektronske revije. Doslej so bile obdelane revije, ki so naročene pri založbah Wiley in Springer ter tiste, ki so Univerzi v Ljubljani dostopne preko servisa OCLC FirstSearch – Electronic Collections Online (ECO). Od sredine oktobra lahko obiskovalci spletne strani CTK uporabljajo za iskanje serijskih publikacij nov vmesnik, ki omogoča iskanje po osmih osnovnih strokovnih področjih in 35-ih ožjih strokovnih skupinah. Na voljo je abecedni seznam vseh revij, ki jih hrani CTK (4.744 naslovov), abecedni seznam tekoče naročenih revij (1.304 naslovi) in seznam elektronskih revij (120 naslovov v polnem tekstu). Iz zapisa je razvidno od kdaj, v kakšni obliki (tiskana ali online verzija) in kako je določena revija dostopna (javno dostopna, samo iz prostorov CTK, za Univerzo v Ljubljani). Vsi podatki izvirajo iz zapisa za serijsko publikacijo v lokalnem katalogu COBISSCTK in se vne-sejo ob katalogizaciji. Dodatne informacije: Lidija Vodopivec, dr. Uroš Kunaver, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani.

3. 12. 2000 – DAN ODRTIH VRAT

V okviru akcije Ministrstva za kulturo Prešernovo leto 2000 smo v CTK-ju pripravili dan odprtih vrat s spremljevalnim sporedom. Vodja INDOK oddelka Mira Lebez je pripravila bogato razstavo novejših knjig, revij in CD-ROMov s področja astronomije, ki jih hrani CTK. Informator Miro Pušnik je izvedel delavnico o izdelavi spletnih strani. Njegov online priročnik *Naučite se izdelati spletno stran* je dosegljiv na naslovu <http://www.ctk.uni-lj.si/Publikacije/2000/HTML-online/>. Sledilo je krajše predavanje Miloša Krmelja o najnovejših izsledkih pri raziskovanju Marsa. Program so zaključili študenti Fakultete za računalništvo in informatiko Boštjan Pate, Rok Tomc, Kristjan Rovšek in Boris Simončič, ki so predstavili svoj projekt Človek proti Marsu. Zanj so kot prvi Neameričani leta 1999 prejeli priznanje na natečaju NASA Student Involvement Program. Naloga, ki je temeljila pretežno na virih zbranih s pomočjo interneta, je dokaz o pomenu tega medija v izobraževanju. Knjižnico je to nedeljo obiskalo okrog petdeset ljudi.

14. 12. 2000 - DRŽAVNO ODLIKOVANJE ČASTNI ZNAK SVOBODE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je Centralno tehniško knjižnico Univerze v Ljubljani ob njeni 50-letnici odlikoval s častnim znakom svobode RS za prispevek k razvoju knjižnične in informacijske dejavnosti, posebej za njeno zaslužno vlogo pri uresničevanju univerzitetnega študija in raziskovalnega dela. Enako odlikovanje je prejela tudi Nada Čučnik Majcen, ravnateljica CTK-ja v letih 1983-1990.

Mojca Dolgan-Petrič,
CTK

NOVICE IZ KNJIŽNICE PREŽIHOV VORANC, LJUBLJANA

SLIKARSKA RAZSTAVA "Iz slikarske mape v senci Triglava"

Akademski slikar Veljko Toman se je rodil leta 1944 v Splitu. Študij slikarstva je končal leta 1971 na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri prof. Maksimu Sedeju. Leta 1975 je zaključil specialko na restavratorstvu in konzervatorstvu pri prof. Mirku Šubicu. Razplet med restavratorstvom in likovnim ustvarjanjem Veljko Toman izžareva izrazit temperament slikarja kolorista, ki aktivno posega v vedno nova slikarska spoznanja v katerih podoživlja harmonijo barvnih iger narave. Njegov slikarski opus je zaznamovan z ljubeznijo do krajine kot osnovnega motiva ter pozitivnim odnosom do narave iz katerih umetnik črpa navdih za svoje impresije. Lahko rečemo, da umetnikova dela zaznamuje izrazit kolorizem, ki izžareva podoživelo harmonijo barv v naravnem okolju in energija, ki jo človek lahko črpa samo v svojem sozvočju s svetom, ki ga obdaja. Veljko Toman je imel do sedaj že 104 samostojne razstave, s svojimi deli pa je sodeloval pri več kot 150 skupinskih razstavah. Na tokratni samostojni razstavi se Veljko Toman v galeriji Knjižnice Prežihov Voranc predstavlja s ciklusom del, ki so nastala v letu 2000 v mednarodni slikarski koloniji posvečeni lepotam Julijskih Alp.

Odprtje razstave bo glasbeno obogatil duet flavt Jerce Novak in Maje Sendi pod mentorstvom prof. A. Blažeke. Spremne besede k razstavi bo imel France Zupan.

Odprtje slikarske razstave Veljka Tomana bo v ponedeljek **15.1.2000** ob 18. uri v galerijskem prostoru Knjižnice na Tržaški 47/a.

Razstava bo odprta od **15.1. do 2.2. 2001**. Ogled je možen vsak dan *od 8. do 19. ure* (ob sobotah do 13. ure). Vstop je prost! Vljudno vabljeni!

POTOPISNO PREDAVNJE Z DIAPOZITIVI PETRA ERŽENA IN KATJE
KERIN

"Afrika - Zimbabve, Botcvana in Namibija"

22. januar 2001 ob 18.00

Potopisno predavanje bo imelo poudarek na številnih naravnih znamenitostih tega sorazmerno nedotaknjenega področja jugozahodne Afrike. Na tem področju se je zaradi ustanovitve številnih narodnih parkov in mednarodne pomoči ohranilo prvobitno naravno okolje in številne živalske in rastlinske vrste, ki so na drugih področjih Afrike že skoraj izginile. Med te znamenitosti sodijo nedotaknjena delta reke Okavango v Botcvani, Viktorijini slapovi, reka Zambezi, puščava Namib, Fish River Canyon in narodni park Etosha. Predavanje bo govorili tudi o puščavi Kalahari in njenem edinstvenem živalskem svetu.

Poleg samih naravnih znamenitosti bo poudarek predavanja tudi na predstavitvi zadnjih ostankov prvobitnih plemenskih skupnosti in izginjajočem tradicionalnem načinu nomadskega življenja, ki se je še ohranilo v severni Namibiji pri plemenu Himb in nomadskih Bušmanih. Plemena Bušmanov in Hotentotov kot zadbijih ostankov prastare rase prvobitnih afriških staroselcev, so svoj tradicionalni način nomadskega življenja in plemenske organiziranosti uspela ohraniti predvsem zaradi geografske izoliranosti tega področja, vendar danes s prodorom turizma in seveda političnih dejavnikov tudi ta področja doživljajo korenite spremembe. Namibijo je pretresla dolgoletna državljanska vojna, vsa ostala omenjena področja pa so v zadnjem času zelo prizadeta zaradi prave epidemije AIDSa, ki predstavlja ravno na območju srednje in južne Afrike eno največjih demografsko - družbenih tragedij tega kontinenta.

Potopisno predavanje bo spremljala avtentična afriška glasba. Potopisno predavanje Petra Eržena in Katje Kerin bo v ponedeljek 22.1.2000 ob 18. uri v galerijskem prostoru Knjižnice na Tržaški 47/a. Vstop je prost! Vljudno vabljeni!

NOVICE IZ KNJIŽNICE A.T. LINHARTA RADOVLJICA

Najbolj brane knjige - odrasli – december 2000

1. Clark Mary Higgins	Naj ti rečem ljubica
2. Coelho Paulo	Alkimist
3. Sheldon Sidney	Nič ni večno
4. Steel Danielle	Pet dni v Parizu
5. Clark Mary Higgins	Ne joči, ljubljena moja
6. Clark Mary Higgins	V mesečini si lepa
7. Grisham John	Družabnik
8. Cornwell Patricia D.	Dokaz
9. Sheldon Sidney	Nebo, polno zvezd
10. Walters Minette	Odmev
11. Andrews V. C.	Ugrabljena
12. Clark Mary Higgins	Tujec opazuje
13. Leonard Elmore	Rumov punč
14. Marr John S.	Enajsta nadloga
15. Walters Minette	Kiparka

Najbolj brane knjige - mladina – december 2000

1. Rowling J. K.	Harry Potter. Jetnik iz Azkabana
2. Rowling J. K.	Harry Potter. Dvorana skrivnosti
3. Stine R. L.	Postanimo nevidni
4. Stine R. L.	Ne hodite v klet
5. Stine R. L.	Noč, ko je lutka oživila
6. Novak B.	Bela past
7. Stine R. L.	Dobrodošli v mrtvi hiši
8. Stine R. L.	Prekletstvo mumijine grobnice
9. Vidmar Janja	Debeluška
10. Pečjak Vid	Drejček in trije marsovčki
11. Stine R. L.	Demonska kri
12. Muck Desa	Lažniva Suzi
13. Pregl S.	Geniji v kratkih hlačah
14. Clark Margaret	Na novi poti
15. Suhodolčan Primož	Ranta vrača udarec!

Najbolj poslušane zgoščenke – december 2000

1. Corrs	In Blue (V2050)
2. Oreiro Natalia	Natalia Oreiro (V2045)
3. Corrs	Unplugged (2031)
4.	Angels of the Sea (V2090)
5.	Rocky Mountain Suite (V2084)
6. Boney M.	The Most Beautiful Christmas Songs of the World
7.	Friends Again
8.	Power Mix
9.	Raindance (V2093)
10. Bon Jovi	Crush (V2041)
11. Foxi Teens	Naj pada zdaj dež (V1789)
12. Guano Apes	Don't Give Me Names (V2056)
13. Him	Razorblade Romance (V2029)
14. Houston Whitney	The Greatest Hits (V2052)
15. Jones Tom	Reload (V2048)

Prireditve v februarju 2001

TORKOVI VEČERI vedno ob 19.30

- 6. 2. "Prešeren prevajalec in Prešeren, preveden v angleščino"**
Večer v izvedbi *Linhartovega odra*, ki predstavlja Franceta Prešerna kot mojstrskega prevajalca Bürgerjeve Lenore in velikega pesnika Sonetnega venca, tokrat izvedenega v slovenščini in angleščini. Gostujeta radijski in televizijski voditelj Janez Dolinar. Režija Alenka Bole Vrabec.
- 13. 2. "Čez gorati Atlas po maroški Sahari"**
Bogato maroško zgodovino in raznoliko pokrajino od alpskih podob goratega Atlasa do neskončnih sipin Sahare bo ob diapozitivih predstavil Mare Ogris.
- 20. 2. "Bolezen, moj učitelj"**
O Breussovi dieti proti raku in drugačnem pogledu na težave, s katerimi se srečamo v življenju, bo predavala Miroslava Novak.

27. 2. "Otroci dveh domovin"
Predavatelj dr. Zvone Žigon nam bo ob diapozitivih približal zgodovino, sedanost in morda prihodnost slovenstva v izseljenstvu. Avtor bo predstavil svoje delo z izseljenci in knjigo *Otroci dveh domovin*, posvečeno predvsem potomcem slovenskih izseljencev.

četrtek, 15. 2. POGOVOR O KNJIGAH ob 10.30

Vsak tretji četrtek se srečujemo in pogovarjamo o zanimivih novih in malo manj novih knjigah. Vabljeni!

OTROŠKE PRIREDITVE četrtki ob 17.00

1. 2. "Rdeča kapica" (J. in W. Grimm); lutkovna igrice za otroke, stare vsaj 3 leta. Gostuje lutkar Boštjan Sever iz Kranja.
15. 2. "Zgodba o Turjaški Rozamundi" (F. Prešeren). Ustvarjalna delavnica za najmlajše z Alenko Bole Vrabcem in Anamarijo Nušo Mulej.
22. 2. "Trump!" (N. Butterworth). Pravljično uro za otroke, stare vsaj 4 leta, bo pripravila Majda Vojvoda.
- ves mesec Otroška ilustracija meseca**
V sodelovanju z Galerijo Šivčeva hiša smo pripravili razstavo originalne ilustracije in knjig ilustratorja Lucijana Reščiča.
5. – 28. 2. **Prešeren v otroški risbi**
Razstava likovnih izdelkov učencev iz oddelkov podaljšane-ga bivanja OŠ A. T. Linhartarja iz Radovljice.

Enota Knjižnica Blaža Kumerdeja Bled

Najbolj brane knjige - odrasli – december 2000

1. Clark Mary Higgins	Še se bova srečala
2. Quick Amanda	Ljubica
3. Steel Daniele	Pet dni v Parizu
4. Walters Minette	Odmev
5. Quick Amanda	Zapeljevanje
6. Stine R. L.	Nasmehni se in umri
7. Clark Mary Higgins	Kje sta otroka
8. Morgan Marlo	Imenovali so jo dvoje src
9. Clark Mary Higgins	Razdrta zibelka
10. Coelho Paulo	Alkimist
11. Evans Nicholas	Šepetati konjem
12. Garland Alex	Obala
13. Grisham John	Odvetnik ulice
14. Koontz Dean R.	Ne boj se
15. Sheldon Sidney	Nebo, polno zvezd

Najbolj brane knjige- mladina - december 2000

1. Stine R.L.	Prekletstvo mumijine grobnice
2. Stine R.L.	Dobrodošli v mrtvi hiši
3. Rowling J. K.	Harry Potter. Kamen modrosti
4. Stine R.L.	Demonska kri

5. <i>Stine R.L.</i>	Ne hodite v klet
6. <i>Stine R.L.</i>	Postanimo nevidni
7. <i>Cankar I.</i>	Moje življenje
8. <i>Ingolič Anton</i>	Deček z dvema imenoma
9. <i>Rowling J. K.</i>	Harry Potter. Jetnik iz Azkabana
10. <i>Stine R.L.</i>	Noč, ko je lutka oživila
11. <i>Jurčič J.</i>	Domen
12. <i>Vidmar Janja</i>	Debeluška
13. <i>Mate Miha</i>	Babica v supergah
14. <i>Scheffler Ursel</i>	Poljubček za sestrico
15. <i>Suhodolčan Leopold</i>	Skriti dnevnik

Najbolj gledane videokasete – december 2000

1. *Krtkova dobra dela 3*
2. *Slonček Benjamin*
3. *Noetova barka*
4. *--- a je to! 4*
5. *Pocahontas*
6. *Krtkova dobra dela 2*
7. *Pingvin Pingo*
8. *Titanic*
9. *Austin Powers*
10. *Heidi*
11. *Home alone 1 = Sam doma 1*
12. *Passport to Paris = Avantura v Parizu*
13. *Patriot*
14. *Pippi Longstocking = Pika Nogavička*
15. *Slonček Benjamin : Srečanje z Božičkom*

Prireditve v februarju 2001

PRAVLJICA ZA OTROKE vsak 3. petek v mesecu ob 17.00

16. 2. "Trump!" (Nick Butterworth). Pravljično uro za otroke, stare vsaj 4 leta, bo pripravila Majda Vojvoda.

BLEJSKI VEČER vsak 3. petek v mesecu ob 19.30

16. 2. "Sahara Raid 2000"

Pustolovsko vožnjo s terenskimi vozili prek saharске puščave nam bo ob diapozitivih predstavila Alenka Šimnic z Bleda. Za pokušino ponujamo odlomek iz njenega dnevnika: "... menjamo gumo in spet naprej. Trese nas vedno bolj. Bodo jeepi zdržali take obremenitve? Zdi se mi, da sem več pod stropom, kot na sedežu. Dobro čutim žulje na dlaneh, ko se skušam kar najbolje držati. Nenadoma kratko sporočilo Mišota, ki vozi na čelu kolone: »Stoj, ni več ceste!« Ustavimo se na robu, kjer je odneslo cesto..."

ves mesec

Otroška ilustracija meseca

V sodelovanju z Galerijo Šivčeva hiša smo pripravili razstavo originalne ilustracije in knjig ilustratorke **Jelke Reichman**.

ves mesece

"Moie roke pismu"

Razstavo o Prešernih in Radovljici od 15. do 19. stoletja sta pripravila Stane Adam in Jure Sinobad.

ENOTA KNJIŽNICA BOHINJSKA BISTRICA

Najbolj brane knjige - odrasli – november 2000

1. <i>Walters Minette</i>	Valolom
2. <i>Quick Amanda</i>	Ljubica
3. MORGAN MARLO	Imenovali so jo dvoje src
4. <i>Simmel Johannes M.</i>	Sanjaj nemogoče sanje
5. <i>Steel Danielle</i>	Pet dni v Parizu
6. <i>Follett Ken</i>	Mož iz Sankt Petersburga
7. <i>Sheldon Sidney</i>	Prekrižani načrti
8. <i>Beishir Norma</i>	Ples bogov
9. <i>Clark Mary Higgins</i>	Moja si
10. <i>Clark Mary Higgins</i>	Tujec opazuje
11. <i>Harris Thomas</i>	Hannibal
12. <i>Marinina Aleksandra</i>	Posmrtna podoba
13. <i>Modic Maša</i>	Pečina smrti
14. <i>Quick Amanda</i>	Zapeljevanje
15. <i>Steel Danielle</i>	Izginil je

Najbolj brane knjige - mladina – november 2000

1. <i>Stine R. L.</i>	Postanimo nevidni
2. <i>Bacharan Nicole</i>	Kako sva svojim otrokom razložila ljubezen
3. <i>Stine R. L.</i>	Demonška kri
4. <i>Ullrich Hortense</i>	Ne poljublaj čarovnic
5. <i>Rowling J. K.</i>	Harry Potter. Jetnik iz Azkabana
6. <i>Stine R. L.</i>	Ne hodite v klet
7.	Duhovi na delu
8. <i>Disney Walt</i>	Nenavadna potovanja
9. <i>Goscinnny Rene</i>	Asterix legionar
10. <i>Knister</i>	Mala čarovnica lili postane detektivka
11. <i>Kovič Kajetan</i>	Moj prijatelj Piki Jakob
12. <i>Pavček Tone</i>	Majnice
13. <i>Pennac Daniel</i>	Pasje življenje
14. <i>Rowling J. K.</i>	Harry Potter. Dvorana skrivnosti
15. <i>Stine R. L.</i>	Dobrodošli v mrtvi hiši

Prireditve v februarju 2001

OTROŠKE PRIREDITVE vsako 1. in 2. sredo v mesecu ob 17.00

7. 2. "Rdeča kapica" (J. In W. Grimm); lutkovna igrica za otroke, stare vsaj 3 leta. Gostuje lutkar Boštjan Sever iz Kranja.
14. 2. "Trump!" (Nick Butterworth). Pravljično uro za otroke, stare vsaj 4 leta, bo pripravila Majda Vojvoda.

- 21. 2.** "Harry Potter" Privrženke in privrženci Harryja Potterja se bodo lahko pomerili v kvizu, ki ga bosta pripravili Silva Kos in Barbara Vrečko.
- ves mesec** **Otroška ilustracija meseca**
V sodelovanju z Galerijo Šivčeva hiša smo pripravili razstavo originalne ilustracije in knjig ilustratorja Rudija Skočirja.
- ves mesec** **"Moje roke pismu"**
Razstavo o Prešernih in Radovljici od 15. do 19. stoletja sta pripravila Stane Adam in Jure Sinobad.

NOVICE IZ KNJIŽNICE TONETA SELIŠKARJA TRBOVLJE

februar 2001

PIREDITVE NA ODDELKU ZA ODRASLE

- 5.-16.** **Razstava: Portret dr. Franceta Prešerna**
- 22.** **Literarni večer z gospo Jožo Ocepek ob 19.00**
Gospa Joža Ocepek bo predstavila svojo pesniško zbirko z naslovom Jabolčne in sončne pesmi za vsak dan. Pogovor z njo bo vodila Ivana Laharnar.
- 19.2.-2.3.** **Razstava: Pust med nami**
Otroci iz Osnovne šole Alojza Hohkrauta bodo pripravili razstavo na temo beneških pustnih mask.

PIREDITVE NA ODDELKU ZA MLADINO *srede ob 17.00*

Pravljične ure

- 7.** **Mali škrat plenicata** (B. Spathelf)
Pravljična ura za otroke, stare od 3 do 5 let. Pripravila jo je knjižničarka Simona Solina.
- 14.** **Predrzni tat** (U. Weigelt)
Pravljična ura za otroke, stare od 6 do 10 let. Pripravila jo je knjižničarka Simona Solina.
- 28.** **Ptičje strašilo** (Bernadette)
Pravljična ura za otroke, stare od 6 do 10 let. Pripravila jo je knjižničarka Vida Vozel.

Kreativna delavnica

- 21.** **Pustne maske**
Zabavna kreativna delavnica za otroke, stare od 5 do 10 let. Skupaj z otroki bosta ustvarjali knjižničarki Vida Vozel in Simona Solina.

NOVICE IZ MATIČNE KNJIŽNICE KAMNIK

februar 2001

5.

Kamniški večer ob 19.00

Ob slovenskem kulturnem prazniku Matična knjižnica Kamnik in Hal interactivevabita na Kamniški večer s predstavitvijo interaktivne knjige *Veronika z Malega gradu*. Svobodna umetnica - poustvarjalka ljudskega izročila Ljuba Jenče vas bo s psemijo in besedo popeljala v svet ljudskega izročila. Interaktivno knjigo si boste lahko tudi sami ogledali na računalnikih v avli knjižnice.

Strokovno posvetovanje ZBDS
"DIGITALNA KNJIŽNICA"

Naslov referata: _____

Avtor: _____

Naslov delovne organizacije: _____

Tel., fax: _____

E-mail: _____

Ključne besede: _____

Izvleček (do 200 besed):

Prijavnico pošljite najkasneje do **6. aprila 2001** na naslov: ZBDS, organizacijski odbor posvetovanja, Turjaška 1, 1000 Ljubljana.

Interlending & Document Supply

Priloga Knjižničarskih novic 11(2001)1-2

An International Conference

**1-5 October 2001
Conference Centre
Ljubljana, Slovenia**

*Organised jointly by the National and University Library, Ljubljana
and the IFLA Office for International Lending*

Call for Papers

The 7th Interlending and Document Supply International Conference continues the tradition started in 1988. Each of the previous conferences have attracted almost 200 delegates from 40 different countries.

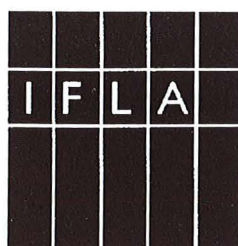
Co-operation with other players has always been crucial to effective interlibrary loan and document supply. Traditional partners in resource sharing have always been other libraries, and more recently, commercial document suppliers. Increasingly, however, the boundaries between traditional interlibrary loan and commercial electronic access are becoming less defined, and the work of the ILL department brings it into contact with a range of other players: publishers, of course, but also rights organisations, library consortia, and developers of technical systems and services. In other areas, the services offered by the ILL department may overlap with those offered by archives, book distributors or repository libraries. As well as providing an update on emerging ILL trends and challenges and taking a look at current practice, this conference aims to look beyond traditional document suppliers to include services offered by other resource providers.

Theme: Providing access through co-operation

The Programme Committee invites papers from all those engaged in the field of interlibrary loan, document supply or related activities.

Possible topics may include:

- Publisher licences & general co-operation with publishers
- ILL provision via licensed access to electronic journals
- Managing authors' rights and related copyright issues
- Consortial resource sharing
- Reference linking
- Balancing ILL services from print and electronic sources

**Office for
International
Lending**

All enquiries to IFLA Office for International Lending,
c/o The British Library
Boston Spa, Wetherby, West Yorkshire LS23 7BQ,
United Kingdom
Tel: +44 (0) 1937 546254 Fax: +44 (0) 1937 546478
E-mail: ifla@bl.uk

- Links with archives and repository libraries
- Book distributors and redistribution agents
- Accessing documents published in developing countries
- Narrowing the information divide
- Standards and guidelines
- Statistics gathering – what is collected, to what purpose
- Performance measurement
- Unmediated document delivery
- Challenges to accessing material from specific countries

This list is not exhaustive and papers received on other related subjects will be considered.

HOW TO SUBMIT A PROPOSAL

The deadline for the receipt of abstracts is **16 February 2001**

Abstracts may be submitted by fax, email or hard copy.

Abstracts and final papers must be written in English.

Proposals should include:

- Proposed title
- Abstract of 400 – 500 words
- Name of author/presenter
- Position or title of author/presenter
- Employer or affiliated institution
- Mailing address
- Telephone/fax numbers
- Email address

Acceptance of proposals will be notified by **31 March 2001**

The conference papers will be published approximately 12 weeks after the conference and all speakers will be asked to provide a full written paper at the time of the conference. The published version of a paper may be longer or more detailed than the version presented at the conference and may include references and illustrations not used at the conference. The final version will be edited from a linguistic and grammatical viewpoint but not for content.

Proposals should be submitted to Pauline Connolly at pauline.connolly@bl.uk or to the address shown overleaf.

We regret that we are not able to provide financial support for paper presenters to attend the conference.

WORKSHOPS

We are exploring the possibility of running one or more half-day hands-on workshops at the National and University Library IT Training Suite. The Programme Committee will be pleased to consider proposals to run practical sessions relating to document delivery services, ILL management systems etc.

EXHIBITION

An exhibition will be held at the Conference Centre. Potential exhibitors are invited to contact Pauline Connolly for further details.

BRALNO DRUŠTVO SLOVENIJE
Poljanska 28
1000 LJUBLJANA
Tel.: 01 3005 137/ 01 3005 179
Faks: 01 3005 199

4. STROKOVNO POSVETOVANJE BRALNEGA DRUŠTVA SLOVENIJE Ljubljana, 19. in 20. april 2001

Svoje 4. strokovno posvetovanje se je Upravni odbor BDS odločil nameniti različnim vrstam/oblikam branja.

RAZLIČNE VRSTE BRANJA TER JAJO RAZVIJANJE RAZLIČNIH BRALNIH STRATEGIJ

Beremo lahko na različne načine in v tem smislu lahko rečemo, da je mogoče razločevati različne vrste/oblike branja. Ker gre pri tem vedno za posameznikovo branje določenega besedila, lahko govorimo o različnih vrstah branja glede na razne zvrsti besedil in o različnih stopnjah bralnega razumevanja glede na bralčevo razvojno stopnjo oz. starost in/ali posebno zanimanje. Upoštevanje vseh dejavnikov, ki vplivajo na branje, in dejstva, da je tudi isto besedilo mogoče brati na različne načine (bodisi namerno zaradi posebnega zanimanja bodisi naključno zaradi nepoznavanja zvrsti besedila), bi narekovalo domala nepregledno kategorizacijo možnih in razločljivih vrst branja. Zato bomo za potrebe našega posvetovanja le-to poenostavili tako, da bomo nekatere vrste branja okvirno opredelili glede na tiste zvrsti besedil, ki jih najpogosteje srečujemo v šoli in po njej. Vse udeležence, ki želijo predstaviti svoje delo in ali raziskave na področju poučevanja branja in usvajanja ali dograjevanja bralne sposobnosti za posamezne zvrsti besedil, prosimo, da v naslovu ali podnaslovu prijave označijo še šolsko ali drugačno raven pouka in druge oblike dela glede na učence oz. udeležence v procesu izobraževanja.

Glede na besedila se zdi smiselno razločevati med naslednjimi vrstami branja:

- branje pravljic
- branje leposlovja
- branje šolskih besedil, učbenikov in študijskih gradiv
- branje poljudnoznanstvenih in znanstvenih besedil
- branje časopisov in dnevnega tiska, poročil in drugih informativnih besedil
- razbiranje vizualno podprte pripovedi TV in filma
- razbiranje hiperteksta/nadbasedila in medmrežja
- branje v tujem jeziku
- hitra branja (preskakovanje, preletavanje oz. *scanning* in *skimming*) ...

Razločevanje med posebnostmi pri branju, ki jih spodbujajo naštetе vrste besedil, je smiselno, ker nam omogoča boljše usmerjanje razvoja celostne bralne zmožnosti, razmislek o ustreznosti posameznih bralnih tehnik in strategij, premislek in primerjavo pomena posameznih sestavin prebranega, uporabo in nadgradnjo že usvojene bralne strategije pri drugih vrstah branja. S stališča posameznega bralca je poznavanje raznih vrst branja funkcionalno, ker mu pomaga uravnati branje glede na zvrst besedila in lastne potrebe v določenih okoliščinah in s tem boljše razumevanje in prihranek časa. S

stališča pouka branja pa je poznavanje vseh možnosti branja potrebno za usmerjanje razvoja celostne bralne zmožnosti, ki omogoča uspešno branje različnih vrst besedil.

Poleg obravnav posameznih vrst branja so dobrodošle tudi predstavitve razlik med njimi, poročila o akcijskem raziskovanju, o delu z učenci ter o njihovih bralnih odzivih, opisi posameznih sestavin branja pri različnih vrstah branja in na različnih ravneh pouka. Želimo, da bi udeleženci posvetovanja s svojimi prispevki omogočili pogovor o čim več možnostih branja in z izmenjavo izkušenj in znanj prispevali k čim bolj učinkovitemu širjenju in razvijanju mnogostranske bralne zmožnosti pri nas.

Vabimo vas, da se predstavite z referatom (plenarno predavanje, okrogla miza) ali s posterjem, spregovorite o svojih strokovnih izkušnjah ter razmišljanju o branju in razvijanju bralnih zmožnosti.

Vašo prijavo (obrazec je v prilogi) pričakujemo do 10. marca 2001 na naslov Bralno društvo Slovenije, Poljanska 28, Ljubljana. Referat pošljite na isti naslov do 10 aprila 2001.

Predsednica BDS
dr. META GROSMAN

STROKOVNO POSVETOVANJE BRALNEGA DRUŠTVA SLOVENIJE

***RAZLIČNE VRSTE BRANJA TER JAJO RAZVIJANJE RAZLIČNIH
BRALNIH STRATEGIJ***

Ljubljana, 19./20. april 2001

(Prijavnico pošljite do **10. marca** na naslov *Bralno društvo Slovenije, Poljanska 28, Ljubljana.*)

Naslov referata _____

Avtor _____

Domači naslov _____

Telefon _____

Službeni naslov _____

Telefon _____

Faks _____

Vsebinska predstavitev (do 200 besed)